

۱۸

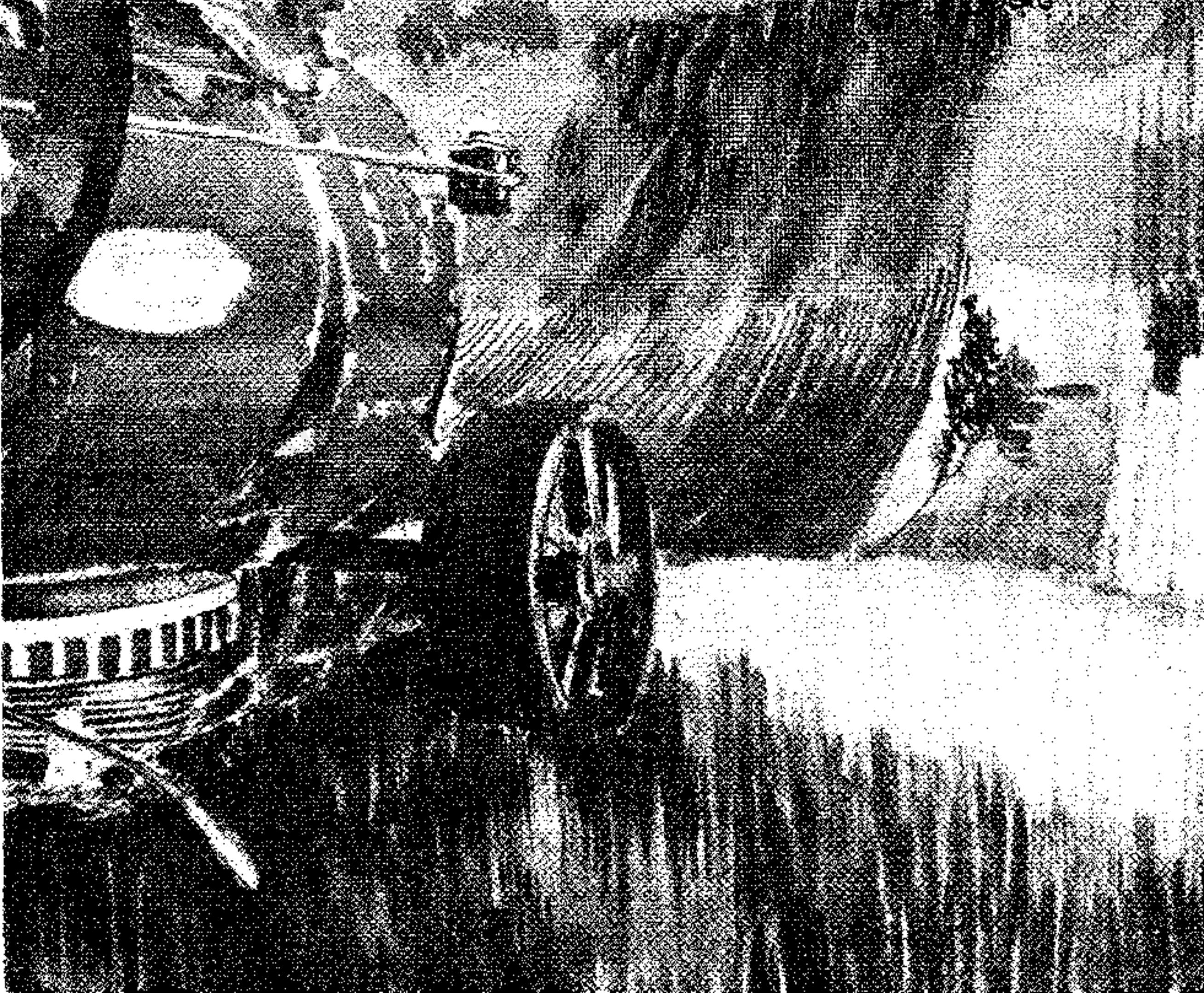
مجموعه تاریخ برای نوجوانان

انقلاد

کشاورزی

مارگارت کی لیکری

لایکری

مجموعهٔ تاریخ برای نوجوانان ۱۸

انقلاب کشاورزی

مارگارت کی لینگری
با جلان فرخی

زمینات نازیار

تهران، ۱۳۵۹

ایجاد شد انقلاب کشاورزی نام دارد. این گونه از تغییرات - یعنی رشد جمعیت همراه با افزایش تولید مواد غذائی به وسیله تعداد کشتکاران کمتر - در اروپا و بسیاری دیگر از کشورهای جهان گسترش عمومیت یافته است. حال در انگلیس ۲٪ جمعیت یعنی از هر صد نفر تنها دو نفر به کشاورزی اشتغال دارند و در کشورهای متحده آمریکا این نسبت به ۵٪ می‌رسد. با این همه در برخی از کشورها و از آن جمله در قاره آفریقا ۹۰٪ افراد بهزراست می‌پردازند. در بسیاری از کشورها مردم به کارهای غیر کشاورزی اشتغال دارند از آن جمله در اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی ۲۵٪ و در ژاپن ۱۷٪ افراد به کشاورزی می‌پردازند. در کشورهای غیر صنعتی - یعنی کشورهایی که تولید آنان بیشتر متکی بر کشاورزی است - شمار کشاورزان از کشورهای صنعتی بیشتر است. از آن جمله در چین ۷۵٪ و در هند ۷۲٪ افراد به کشت و زرع اشتغال دارند.

تود درصد مردم بریتانیا در سال ۱۹۴۰ به کشاورزی و تولید مواد غذائی اشتغال داشتند. در سال ۱۹۰۰ تنها ۲۰٪ مردم انگلیس به کشت و زرع و تولید مواد غذائی می‌پرداختند و ۸۰٪ مردم برای به دست آوردن پول خرید مواد غذائی از بازار و مغازه‌های شهرها به کار در کارخانه‌ها و تولید کالاهای صنعتی و ماشینی اشتغال داشتند. در فاصله سال‌های ۱۹۰۰-۱۹۴۰ نه تنها روال کارهایی که اکثر مردم بدان اشتغال داشتند تغییر کرد بلکه جمعیت کشور نیز افزایش یافت. جمعیت بریتانیا در سال ۱۹۴۰ سه میلیون نفر و در سال ۱۹۰۰ بیش از دوازده برابر افزایش یافت و به سی و هفت میلیون نفر رسید؛ و با این وجود مواد غذائی مورد نیاز این جمعیت از طریق کشاورزی تأمین می‌شد. دگرگونی روال کشاورزی در این دوره چنان بود که با وجود کم شدن تعداد کشاورزان تولید مواد غذائی افزایش یافت. تغییراتی که در زمینه کشت و کار در مدت این چهار صد سال در اروپا

۱۹۷۰ ۱۹۵۰ ۱۹۳۰ ۱۹۱۰ ۱۸۹۰ ۱۸۷۰ ۱۸۵۰

	بریتانیا	کشورهای متحده آمریکا	نیوزلند	دانمارک	آفریقای جنوبی	ژاپن	اتحاد جماهیر شوروی	سوسیالیستی	مکزیکو	هند	تanzania
۲	۵	۶	۹	۱۱	۱۵	۲۲	۶۴	۵۰	—	—	—
۵	۱۲	۲۲	۲۲	۴۳	—	—	—	—	—	—	—
۱۲	۱۷	۲۶	۲۶	—	—	—	—	—	—	—	—
۱۶	۲۵	۳۵	۴۲	۴۵	۴۸	۴۹	—	—	—	—	—
۲۹	۳۳	۴۸	۵۹	—	—	—	—	—	—	—	—
۱۷	۴۸	۴۹	۶۳	۷۶	۸۰	—	—	—	—	—	—
۲۵	۴۶	۷۰	—	۵۹	—	—	—	—	—	—	—
۵۳	۵۸	۶۸	۶۴	—	—	—	—	—	—	—	—
۷۲	۷۴	۶۷	۷۲	—	—	—	—	—	—	—	—
۹۶	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

در این جدول درصد کشاورزان - یعنی شمار افرادی که از هر صد نفر بهزراست اشتغال دارند - نشان داده شده و اعداد مربوط به هر کشور بیان کننده نوع تولیدات اصلی آن کشور است.

درو کردن گندم (از یک تقویم انگلیسی مربوط به قرن پانزدهم میلادی)

کشاورزی

به کشاورزی و برداشت محصول کشت شده پیردازد (نگاه کنید به انسان و غذا از همین مجموعه)؛ و از آن زمان کشاورزان یاد گرفتند که چگونه با ذخیره دانه برای کشت سال بعد و شاید ذخیره مقداری از محصولات برای زمانی که برداشت محصول خوب نبود غذای خانواده خود را تأمین نمایند. اگر برداشت محصول به سبب خشکسالی یا حمله ملغخ چند سال پیاپی نامناسب بود مانند حوادثی از این قبیل که در هند و ایرلند اتفاق افتاد (س ۱ و ۲)*

. پیش از انقلاب کشاورزی انسان ساعت‌های بیداری خود را در مزارع سپری می‌کرد. غذای انسان، مواد مورد نیاز پوشاش او، ظروف و وسائل آشپزی، سوخت مورد نیاز برای افروختن آتش و همه نیازمندی‌های او از زراعت و شکار به دست می‌آمد و با دست ساخته می‌شد. هزاران سال پیش انسان به تدریج دریافت که چگونه برای تغذیه خویش به جای شکار

* س معنی سند و اشاره به سندهای آخر کتاب است.

مشهور است. اروپا (و بسیاری از سرزمین‌های دیگر) هزار سال پیش با به کار بردن پول از معیشت کشاورزی به تنهائی روی گرداندند و به شهر وندی و ساختن بازار، تجارت، اجاره دادن و دریافت و پرداخت مالیات و کارهای سودآور دیگر

شمار زیادی از مردم به علت قحطی از گرسنگی می‌مردند.

گونه‌ئی از کشاورزی که کشاورزان به ذخیره نیازهای خود می‌پردازند و نیازی به پول ندارند و کمتر با بازار و قانون و دولت سروکار دارند به معیشت کشاورزی

قطعه‌بندی مزارع بی‌حصار

روی آوردند.

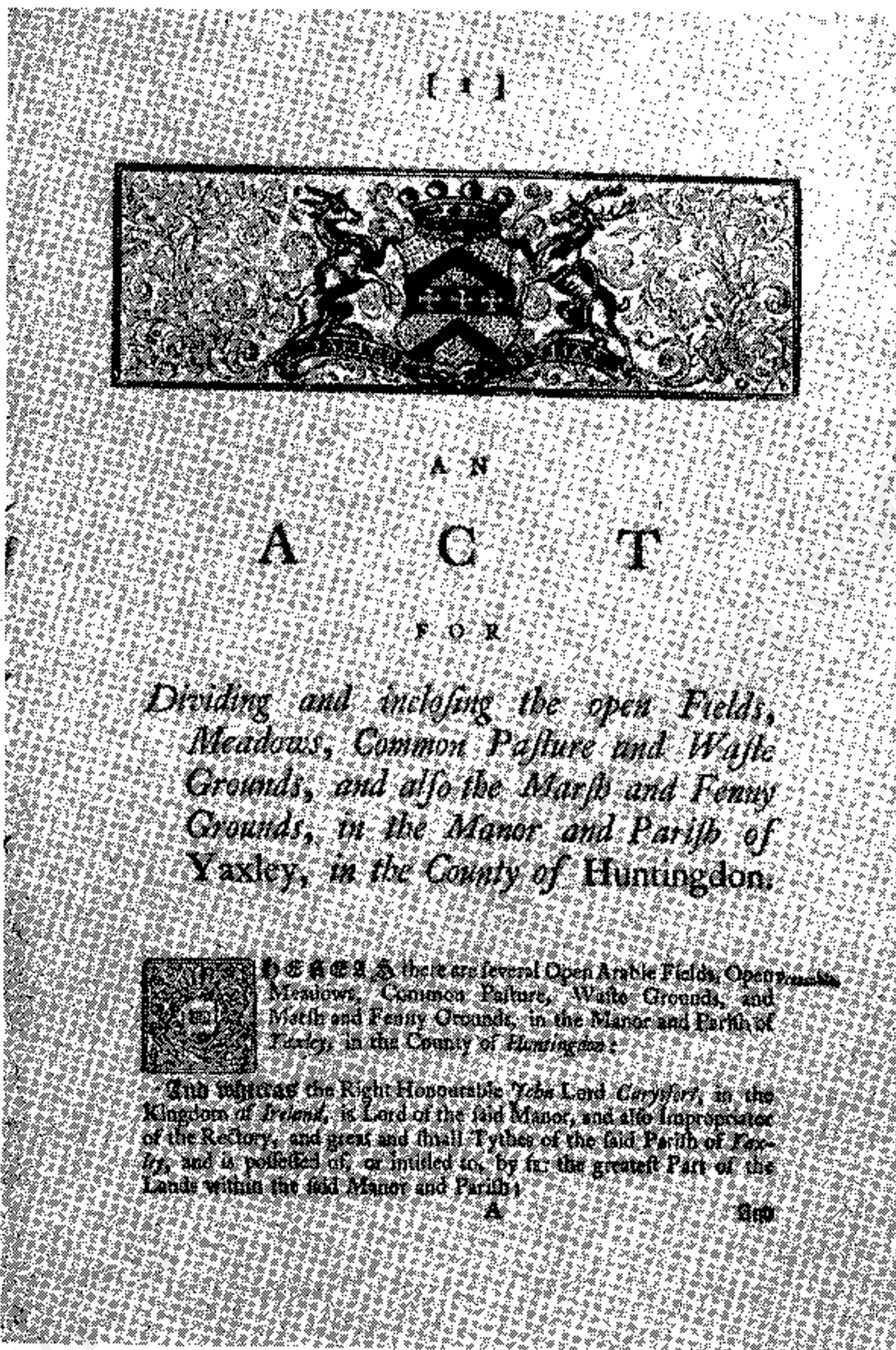
دیگرگونی در کشاورزی به کندی انجام پذیرفت. وقتی برای انجام کارهای کشاورزی فردی روشن نو کشف می‌کرد دهقانان از پذیرش آن ناراضی بودند و این بدان دلیل بود که اگر برداشت محصول خوب نمی‌شد خانواده آنان دچار گرسنگی می‌شد. دهقانان روش‌های کشت و زرع را از پدران خود آموخته و آنان نیز این فنون را از پدران خود یاد گرفته بودند و به همین دلیل کشاورزان همیشه به کارهایی می‌پرداختند که نتایج آن را دیده بودند. اما سرانجام هر گونه تغییر در روال کشاورزی نخست به کندی و بعد به سرعت رواج می‌یافتد و در حقیقت دیگرگونی در کشاورزی زاده رشد جمعیت و نیاز به موادغذایی بیشتر و بافت راه‌های جدید تولید غذا بود. با دیگرگونی روش‌های کشاورزی شهرها بزرگ‌تر و مردم بیش از گذشته به سفر پرداختند و زندگانی انسان با پیدائی مالیات، دولت و سیاست پیچیده شد.

دیگرگونی نظام مالکیت زمین و دهقانان جدید:

با گذشت زمان تغییر (ابزار تولید) و روش تولید موادغذایی در اروپا موجبات تغییر نظام مالکیت را فراهم ساخت. تحت تأثیر این تغییرات نظام زراعتی سرواژ تغییر یافت. در سال‌های خشکسالی یا شیوع بیماری‌هایی از قبیل طاعون به سبب افزایاد مرگ و میر بسیاری از روستاهای مزارع از مردم تهی می‌شد و اربابان به ناچار به جستجوی کارگرانی برمی‌آمدند که در پول برداشت پول برای آنان کار می‌کردند. این کارگران برای یافتن کار بهتر و دریافت پول بیشتر پیوسته زمین مورد کار و

اروپا و انقلاب کشاورزی

روستاهای اقامتگاه‌های اروپایی کهن در محاصره جنگل‌های وحشی، باتلاق، خلنگ‌زار و زمین‌های مرتفع قرار داشتند. این گونه از روستاهای دارای زمین‌های زراعی بی‌حصاری بود که از آن یک فرد نبود و به همه روستائیانی که در این زمین‌ها کشت می‌کردند تعلق داشت. بعد از زمین‌های قابل کشت مرغزارها و چراگاه‌های عمومی حیوانات و آن سوی چراگاه‌ها بیشه و زمین‌های بایری قرار داشت که غالباً با کوره راهنی ناهموار به روستاهای دیگر مربوط نمی‌شد.

صفحه اول سند و قانون مصوب مجلس درباره حصاربندی زمین‌های یاکسلی واقع در هانتینگ دان شایر به سال ۱۷۶۷

زمین‌های زراعی به کار کشت و زرع پرداختند. دیگر گونی نظام پیشین برای دهقانان مشکلاتی نیز به وجود آورد زیرا علاوه بر پرداخت اجاره زمین باید مالیات‌های خاصی را نیز از درآمد خود بهارباب پردازند؛ به علاوه با افزایش جمعیت خانواده دهقانان به ناچار باید زمین

کارفرمای خود را تغییر می دادند (س ۳). در بسیاری از کشورها و بهویژه روسیه بسیاری از دهقانان حتی تا صد سال پیش چون سرف برای اربابان خود خدمت می کردند و نظام سرواژ رواج داشت. در کشورهایی که نظام سرواژ منسوخ شد دهقانان با اجراء کردن

متوسط به قطعه‌بندی زمین‌ها و حصارکشی مزارع به صورت جداگانه پرداختند و نظام پیشین اجارة زمین را تغییر دادند. حصار بندی زمین‌ها مشکلات و نارضائی‌های فراوانی به بار آورد چرا که دهقانان بسیاری از زمین‌هایی را که کشت می‌کردند از دست دادند، در برخی از کشورها برای حصاربندی زمین‌های زراعی قوانین خاصی به تصویب مجلس رسید (س ۴).

در مناطقی که زمین‌های قابل کشت حصاربندی شد به سبب اختصاص دادن بخش بزرگی از سود به دست آمده بهتر نمودن شرایط کار کیفیت و کمیت کشت و کار بهتر شد و بعد نیز این سود به سرمایه‌گذاری در صنایع جدید اختصاص یافت.

در چنین شرایطی دهقانان فقیر و خرد پا با از دست دادن زمین‌هایی که روی

اجاره شده را برای کشت بین فرزندان خود تقسیم نمایند که در نتیجه درآمد آنان از زمین کمتر می‌شد. حال دهقانان در مزارع کوچک و کوچک‌تر و قطعه‌بندی شده زراعت می‌کردند و در چنین شرایطی کشف روش‌های نو کشاورزی بسیار مشکل بود. در فرانسه رهبران انقلاب فرانسه زمین‌های زراعی را به دهقانانی که بر روی این زمین‌ها کار می‌کردند واگذار کردند و نظام اجارة زمین و پرداخت مالیات به صاحبان زمین را لغو کردند (این نظام در فرانسه به سبب یاری نکردن دولت و نبودن برنامه‌ریزی منظم و نپرداختن به نظام مالکیت و کار اشتراکی برخلاف کشورهای سوسیالیستی موفقیت‌آمیز نبود) و دهقانان فرانسوی در بسیاری از زمینهای پیشرفته چندانی نکردند.

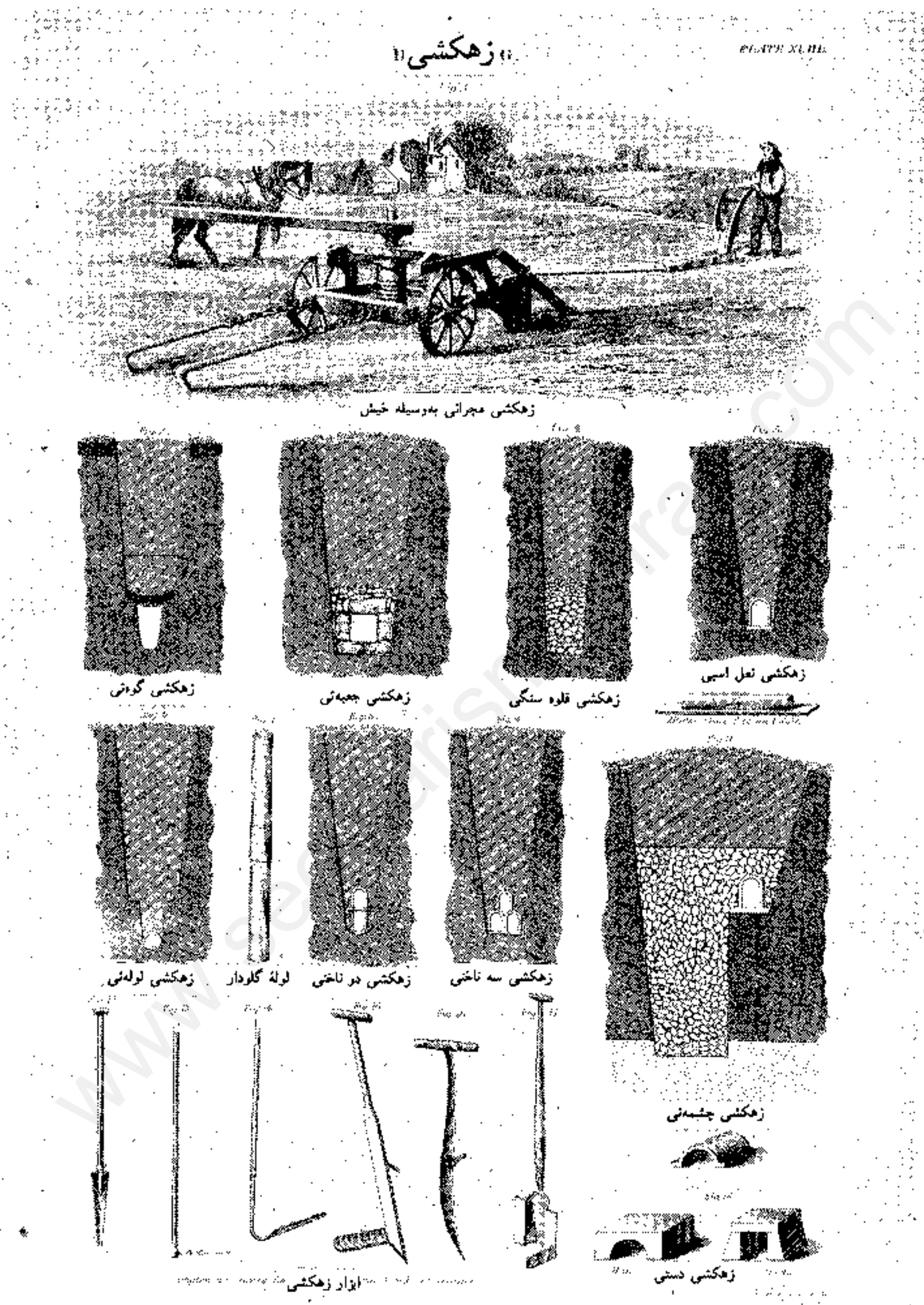
در انگلیس زمینداران بزرگ و

تبزتراشی (تبديل جنگل به زمین زراعی) از یک تقویم دست‌نویس مربوط به قرن بیازدهم میلادی در اروپا

﴿زهکشی﴾

PICTURE XLI.HA

نمودار زهکشی و وسائل آبیاری در سده نوزدهم میلادی

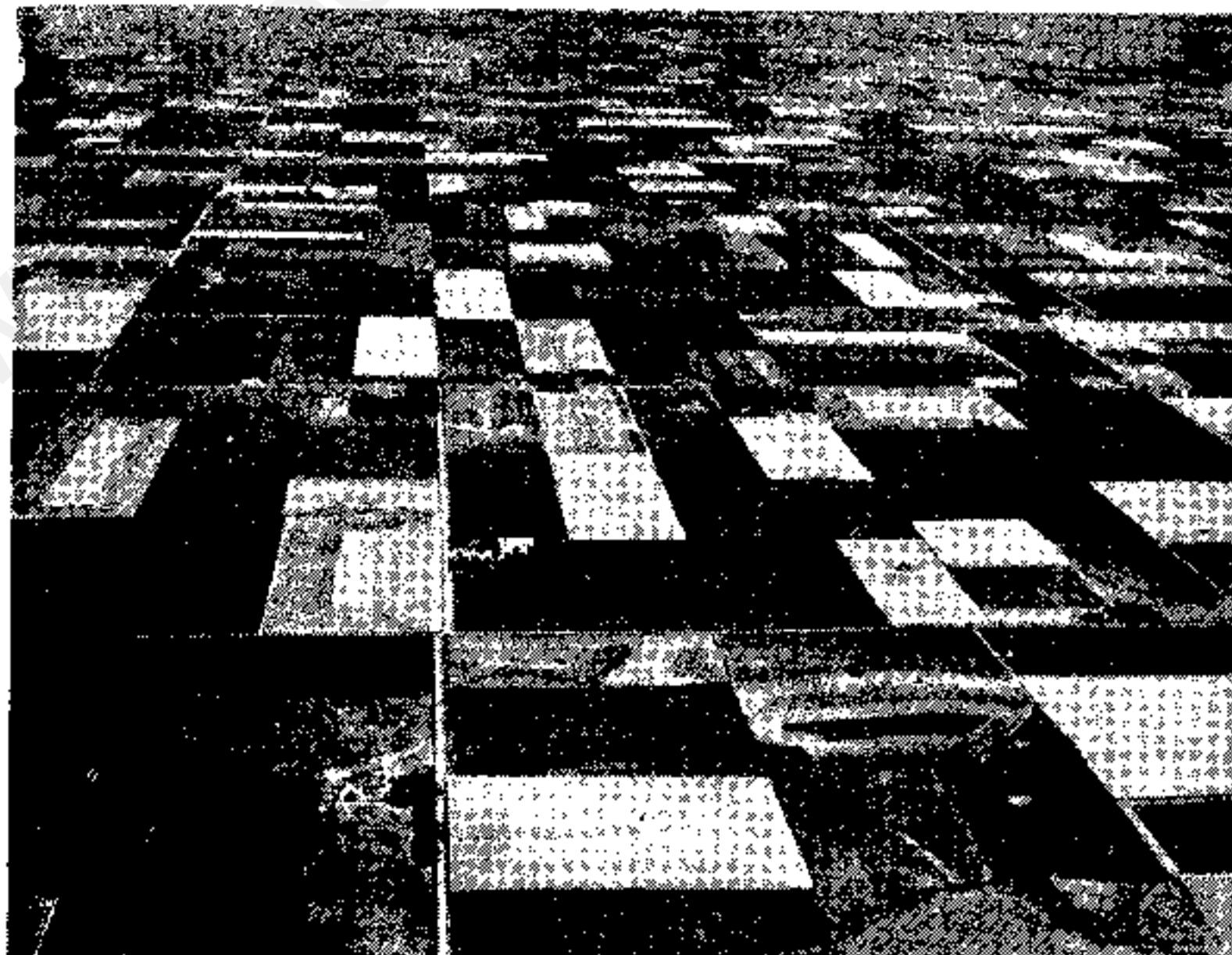
ششم کردن زمین؛ تصویری از یک کتاب کشاورزی
انگلیسی به سال ۱۵۲۵

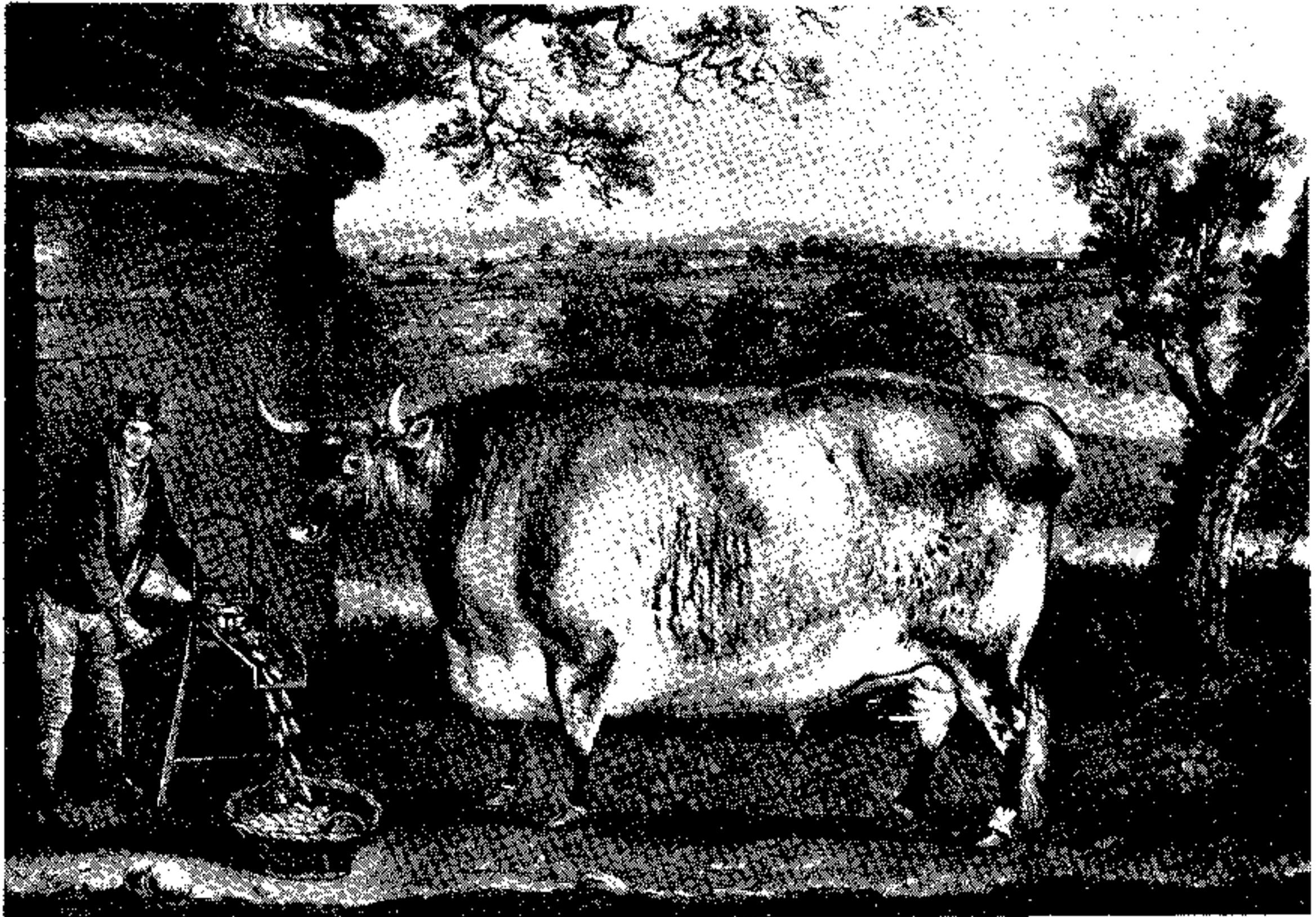
منظمه زمین‌های قابل کشت دست ساز انسان در
ایالات متحده آمریکا

آن کشت می‌کردند به کارگری و دریافت مزد پرداختند. با افزایش رشد جمعیت نیاز به کارگران کشاورز، حصاربند، آبیار، دروگر و چوپان مزد بگیر افزونتر شد. پس از این با گسترش شهرها بسیاری از دهقانان برای یافتن شغل به کارهای ساختمانی و صنعتی پرداختند و به شهرها روی آوردند.

زمین بیش تر برای کشاورزی

با رشد جمعیت روستاهای بزرگ‌تر و با ایجاد اقامتگاه‌های نو نیاز به زمین‌های قابل کشت بیشتر شد. بسیاری از جنگل‌ها را بریدند و با آماده نمودن آن زمین جنگل را به کشاورزی اختصاص دادند. در مقایسه با رشد جمعیت این زمین‌ها کافی نبود و زمین‌های پایین نیز باید مورد بهره‌برداری قرار می‌گرفت. در هلند کشاورزان با پس راندن دریا و خشکاندن پاتلاق‌ها و ایجاد سدهای مختلف به زمین‌های قابل کشت جدیدی دست یافته‌ند. در مناطق دیگر و از

برورش و اصلاح گاو (گاو نر نیوپس)

تنها زمین کافی برای سکونت و کشت وجود داشت بلکه زمین‌های حاصلخیز این مناطق می‌توانست پاسخگوی افزایش جمعیت و نیاز به غذای بیشتر باشد. در این راه مشکلات جدیدی از قبیل تبرتراسی جنگل‌ها، مرغزارهایی که زمین‌های سخت آن باید شخم‌زده می‌شد و زمستان‌های سخت برخی مناطق در پرایر کشاورزان قرار داشت (س ۶). اگرچه زمین به کسی تعلق ندارد اما قدرتمندان شکارچیان و دهقانان فقیری را که به زمین‌های جدید روی آورده بودند مورد آزار و کشتار قرار دادند یا آنان را به زمین‌های نامرغوب تاراندند. این زمین‌های تازه می‌توانست از افق تا افق و در سطحی وسیع به کشتزارهای گندم و چراگاه گلهای بزرگ تبدیل گردد (س ۷) و در مقایسه با گذشته افق‌های تازه‌ئی را در

آن جمله سرزمین‌های کوهستانی آلپ و پیرنه در مقایسه با گذشته قسمت‌های بیشتری از زمین‌های کوهپایه به زیر کشت در آمد. نه تنها زمین‌های بایر بلکه مراتع و مرغزارهای عمومی اطراف روستاهای نیز حصاربندی شد و به زمین‌های کشاورزی تبدیل شد و این کار یعنی تصرف چراگاه‌های عمومی چهارپایان نارضائی‌های فراوانی را پدید آورد. در سده نوزدهم میلادی اگرچه بسیاری از زمین‌های بایر در اروپا به زمین‌های قابل کشت تبدیل شد اما این زمین‌ها با افزایش جمعیت متناسب نبود (س ۵). اروپائیان به زمین‌های بایر خارج از اروپا از قبیل آمریکای شمالی، استرالیا، نیوزلند، و دشت‌های سیبری و آسیای میانه روی آوردند. در این سرزمین‌ها نه

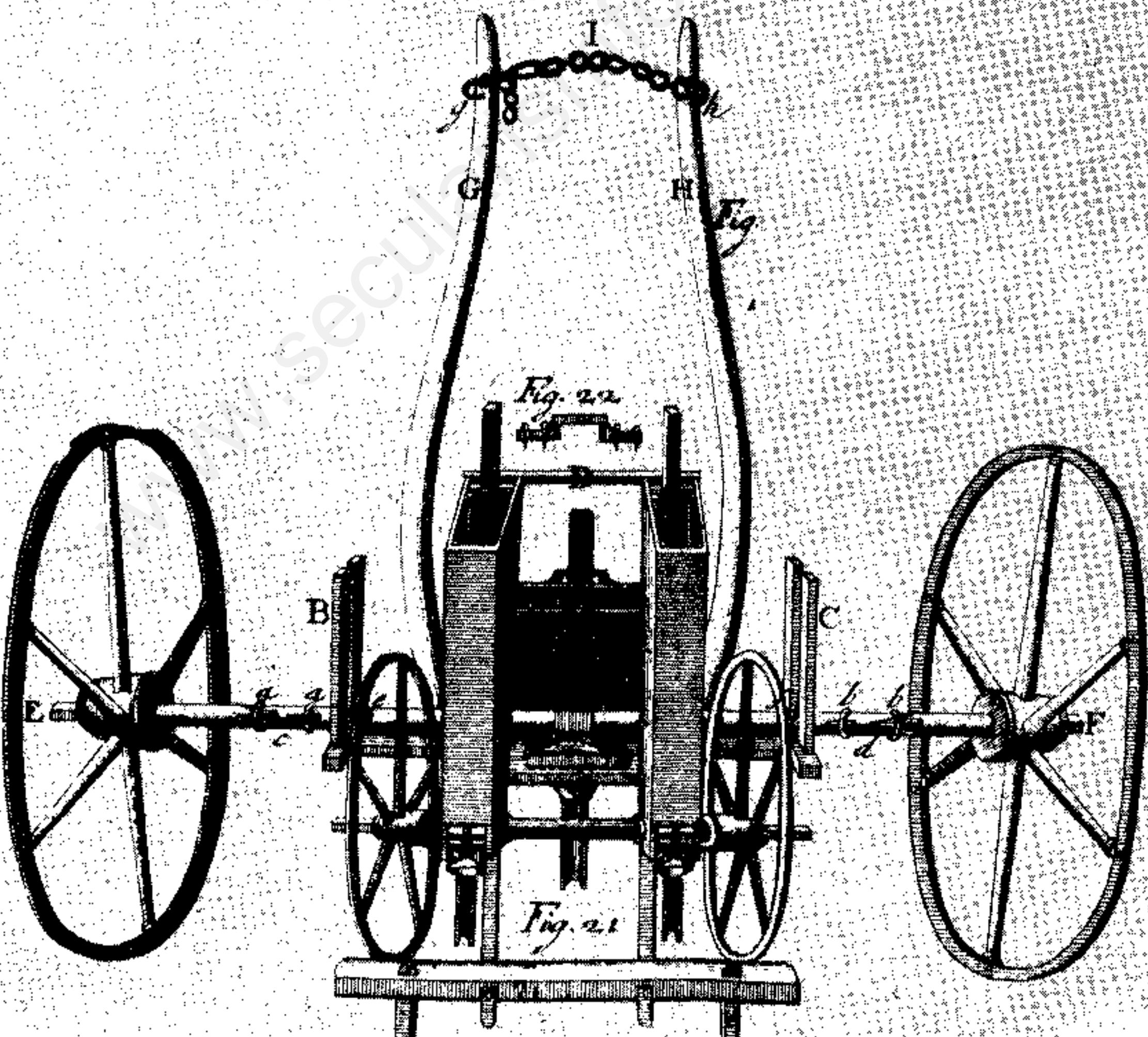
برابر ارتفاعیان قرار دهد.

بهره‌گیری بیشتر از زمین

با گسترش و توسعه زمین‌های قابل کشت مسئله امکان بهره‌گیری بیشتر از زمین و پربار کردن خوش‌های گندم و غلات و ریشه شلغم و غیره و افزایش محصولات دائمی مورد توجه کشاورزان قرار گرفت. در این دوره کتاب‌های بیشمایری در زمینه روش‌های کشاورزی و ازدیاد محصولات کشاورزی نوشته شد. حال کشاورزان می‌دانستند که زمین‌های مرطوب و پر آب

کنار رود و درون دره‌ها از زمین‌های مرتفع و مزارع دیمی پر بازترند و به تدریج توانستند که با ایجاد آبراهه و زهکشی مزارع آب را به مزارع جدید هدایت کنند (س ۸)؛ و با افزودن مواد دیگر به خاک زمین را بارورتر سازند. کشاورزان یاد گرفتند که زمین‌های شنی را که باران رشوه زمین را در آن شست و شو می‌داد با افزودن خالکرس به خاک مزرعه مناسب کشت و درجهای که زمین بسیار سفت بود با افزودن ماسه به خاک در جهت بهبود خاک اقدام نمایند. پیش از این کشاورزان زمین‌ها را با مدفوع حیوانات رشوه (کود) می‌دادند و اکنون یاد

بذرافشان اختراع جزو تول از اهالی آکسفورد در سال ۱۷۰۱

و با چهاری چهارپایان و موادی که در ریشه این گیاهان بود زمین را بارور می نمودند، از قرن شانزدهم میلادی به بعد غلات و محصولات کشاورزی جدیدی توسط دریانوردان به اروپا آورده شد که ارزش برخی از آنها از نظر غذایی از گندم نیز بیشتر بود و در برخی از سرزمین‌ها و از آن جمله در ایرلند روستاییان سبب زمینی را جانشین گندم کردند.

در باره دامداری نیز در این دوره با تغذیه بهتر دام و اصلاح نژاد یعنی بارور کردن دام از چهارپایان نژاد سالم و قوی‌تر، دامداری به پیشرفت‌های فراوانی دست یافت.

ابزارهای نو

اختراع ابزارهای نو کشاورزی در دگرگونی و افزایش تولید نقش مؤثری داشت اما رواج استفاده از این ابزارها به علت استفاده اکثر کشاورزان از ابزارهای کهن و اتکای به نیروی انسانی به تنها، به کندی انجام گرفت. یکی از ابزارهای مهمی که در این دوره ساخته شد بذرافشان بود؛ بذرافشان دانه‌ها را در شیارهای مستقیم و در فواصل منظم کشت می‌کرد و روی آن خاک می‌ریخت و کشت با این وسیله موجب می‌شد که دانه‌های مورد استفاده برای کشت به یک چهارم بذرافشانی با دست آکاهش یابد. وسائل کشاورزی نو غالباً در سده نوزدهم و در آمریکا کشف شد و این بدان دلیل بود که در آمریکا زمین‌های قابل کشت فراوان و دهقانان آمریکا جویای کار انفرادی در مزارع خود بودند. بدین سان کشاورزان آمریکائی در جست‌وجوی ابزارها و ماشین‌هایی که جای

بذرافشانی با روش سنتی موجب به هدر دادن دانه است

گرفته بودند که از مواد دیگر نیز برای رشوة زمین استفاده نمایند (س ۹).

برداشت غلات بیشتر

نباتات مختلف به خاک‌های گوناگون نیاز دارند و بهبود خاک در رویش بیشتر مؤثرند. کشت پیاپی و هر ساله یک نوع غله در یک مزرعه زمین را ناتوان می‌سازد و با تغییر کشت و زراعت محصول دیگر می‌توان زمین را رشوه داد و مورد بهره‌برداری قرار داد. دهقانان از دیرباز با تغییر کشت آشنا بوده و به همین دلیل هر سال نوع کشت خود را تغییر می‌دادند یعنی اگر یک سال به کشت گندم یا چاودار می‌برداختند سال دیگر جو یا جو دوسر کشت می‌کردند و در سال سوم زمین را شخم می‌کردند و آن را آیش یا کاشته نشده رها می‌کردند و زمین را چراگاه دام می‌ساختند تا فضولات دام زمین را بارور سازد (س ۱۰). راه دیگر تقویت زمین این بود که به جای آیش نهادن زمین در سال سوم شبدر، (یونجه) و شلغم کشت می‌کردند

Shed 29. Bath and West of England Show, Exeter Meeting, June 2 to 6 inclusive. Stand 114.
Stand 132, Royal Show at Kilburn, June 30 to July 7 inclusive.

JOHN G. ROLLINS & CO.,
AMERICAN MERCHANTS AND FACTORS,
Old Swan Wharf, London Bridge, London, E.C.

**THE AMERICAN
"HOLLINGSWORTH"
HORSE HAY RAKE,**

Fitted with **adjustable compound Spring Teeth**, twenty-seven in number, each of them being quite independent of the other. The upper end of the tooth plays upon a **Spiral Spring**, thus avoiding any strain upon the tooth when caught upon a stone or other obstruction, and readily adjust themselves to their places.

THE TEETH ARE OF SPRING STEEL, Tempered in Oil.

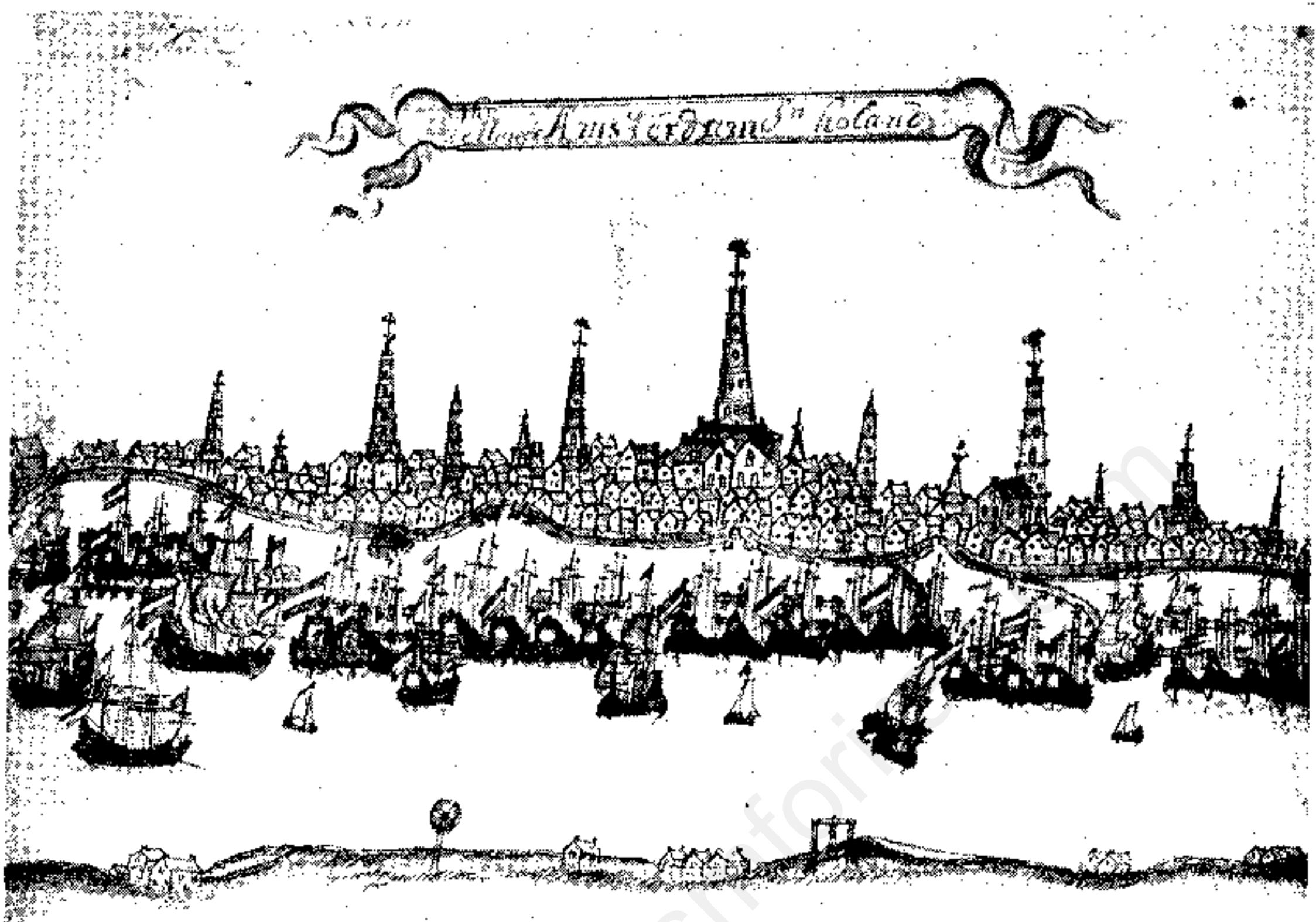
Every inch of steel serves as a spring. By virtue of their adjustability, the teeth can readily be adapted to every variety of work,—a feature which no other Rake possesses.

The Rake is substantially made, and finished in the best manner possible.

It is very easy to draught, and so simple, that a Boy of 12 years of age can work it with ease. It is not liable to get out of order.

Price Complete, £10 10s.

LONDON : Published by HARRY WESTCOTT, at 86, Cannon Street, in the City of London, where only Communications of any character are to be addressed ; and Printed at J. S. LEVIN's Steam Printing Works, 2, Clerk Lane Square, Great Tower Street, E.C. June 1, 1879.

طرح آمستردام تعدادی از کشتی‌های سنتی مربوط به کشورهای مختلف را در سال ۱۶۷۰ در بندرگاه نشان می‌دهد

مجموعه) و پیدائی بازارهای جدید محصولات کشاورزی امکان حمل کالا به مناطق دور را فراهم ساخت و در نتیجه تولید کشاورزی و موادغذائی افزایش یافت. با گسترش ارتباطات کشاورزان توانستند که محصولاتی را که تنها در زمین‌های آنان و در شرایط اقلیمی خاص می‌روئید برای خرید کالاهای مورد نیاز به مناطق دیگر صادر کنند و کشاورزان آن مناطق را با محصولات غیربومی آشنا سازند. اروپائیان محصولات جدید را از سرزمین‌های دور و از طریق دریا به کشورهای اروپائی وارد می‌کردند و غالب این محصولات از انواعی بود که در مناطق خاصی از زمین کشت می‌شد و به علت تغییر

انسان را می‌گیرد به مکانیزه کردن کشاورزی روی آوردند. ماشین‌های جدید کارهای مختلف کشاورزی از قبیل درو، خرمن کردن، کوبیدن خرمن و غیره را با کمک نیروی انسانی کمتر انجام می‌داد. ابزارهای جدید کشاورزی که غالباً در آمریکا اختراع شده بود بعدها در اروپا کامل‌تر و دگرگونی بزرگی را در امر تولید به وجود آورد (س ۱۱).

حمل و نقل

پیشرفت در کار حمل و نقل کالاهای اختراع ماشین بخار و خطوط آهن (نگاه کنید به انقلاب در ارتباطات از همین

مزروعه درو شده گندم در ایالات متعدد آمریکا

شرایط اقلیمی در اروپا قابل کشت نبود. اروپائیان با رونق بازار این محصولات به تجارت کالاهای کشاورزی پرداختند و از آن جمله چای را از چین و هند، پنبه را از مصر و هند، شکر را از جزایر کارائیب و ادویه را از جنوب شرقی آسیا به اروپا و کشورهای دیگر آوردند. مزارع این محصولات که تنها در همین مناطق می‌روئید غالباً توسط اروپائیان اداره می‌شد و مردمان بومی تنها به عنوان کارگر در این مزارع برای اروپائیان کار می‌کردند و گاهی از برده‌گان نیز برای کشاورزی استفاده می‌کردند. (نگاه کنید به تجارت برده از همین مجموعه). حمل و نقل محصولات

در ژاپن از هر تکه زمین قابل کشت برای کشت غلات استفاده می‌کنند

بعد توسط اروپائیان در کشورهای دیگر گسترش یافت. انقلاب کشاورزی خاستگاه دیگرگونی دیگری شد که انقلاب صنعتی شهرت دارد و موجب پیدائی جوامع صنعتی شهری و توسعه شهرها و کارخانه‌ها است. به‌سبب شروع انقلاب کشاورزی از اروپا مردمان این قاره پیش از دیگران از مزایای آن بهره‌مند شدند. اروپا اکنون می‌توانست زمین‌های بایر را قابل کشت و از این طریق بر کشورهای دیگر تسلط یابد. حال اروپا به سرزمین‌های دست یافته بود که در صورت افزایش جمعیت می‌توانست بسیاری از مردمان اروپا را به زمین‌های نواباد گسیل دارد و از این مسیر به بازارهای جدیدی برای فروش فراورده‌های کارخانه‌های خود دست یابد. بدین سان با گذشت زمان اکثر جمعیت اروپا، ایالات

جدید کشاورزی نخست توسط کشتی‌های بادبانی و بعد توسط کشتی‌های بخاری انجام می‌شد و این کشتی‌ها علاوه بر موادغذایی موادخام مورد نیاز شهرها و کارخانه‌های اروپا را نیز تأمین می‌کردند. با گسترش ارتباطات خرید گندم سرزمین‌های دیگر در اروپا از کشت آن ارزانتر و در نتیجه کشاورزان اروپائی به گله‌داری روی آوردند (س ۱۲). با اختراع دستگاه‌های سردکننده اروپائیان توانستند گوشت خوب و ارزان‌تر از گوشت اروپائی را نیز از آرژانتین در جنوب آمریکا و نیوزلند تأمین نمایند.

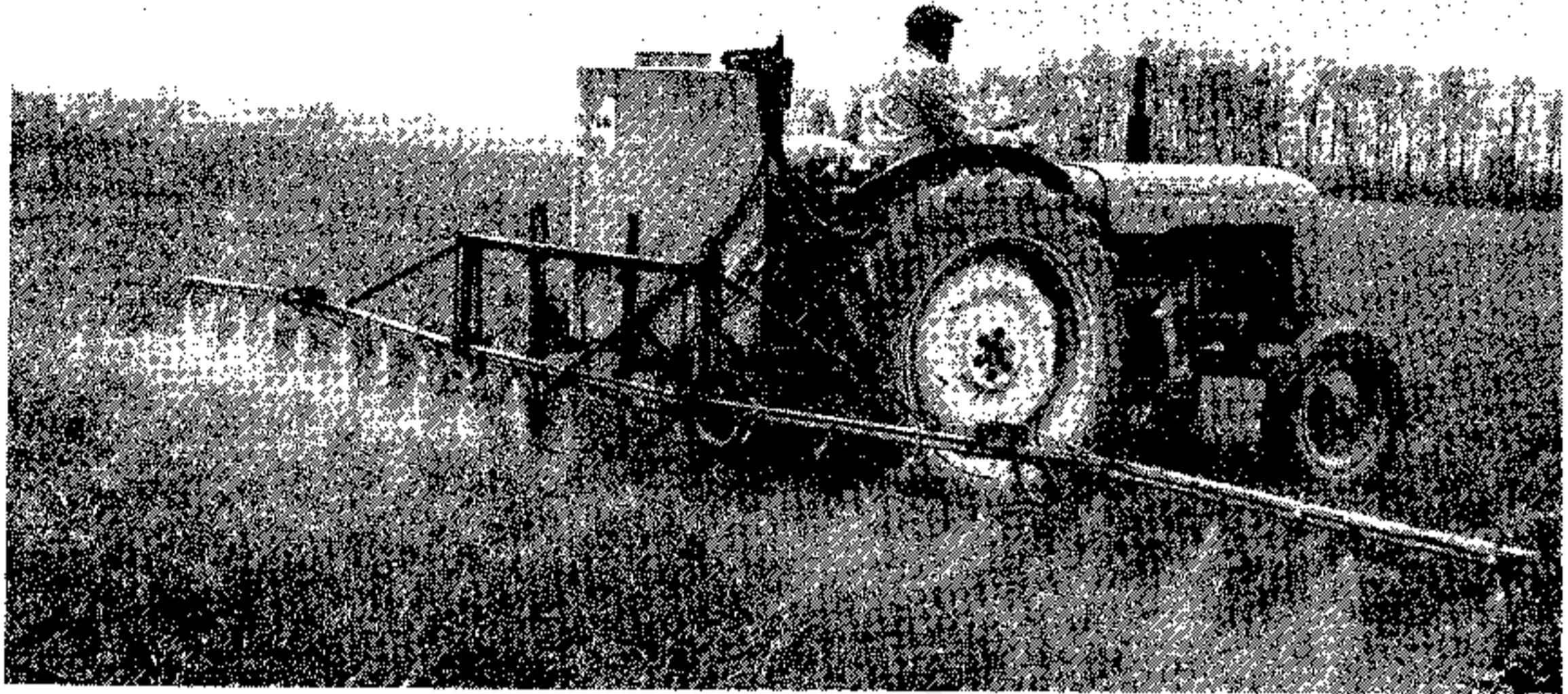
انقلاب کشاورزی و اثرات آن

انقلاب کشاورزی نخست در اروپا و

* کنترل کشورهای فقری از طریق نابود کردن کشاورزی در این سرزمین‌ها و نیازمند نگاه داشتن واستثمار آنان همچنان ادامه دارد و نمونه آن کشور خودمان است که برای رهائی از احتیاج به موادغذایی کشورهای امپریالیستی نیازمند کوشش و نلاش فراوانی است.

نشای برنج یا روش مشکل سنتی در آسیای امروز

سپايش مزارع موجب افزایش محصولات کشاورزی می شود

افزایش یافته و این جزیره اکنون بر جمیعت‌ترین جزایر جهان است. به سبب افزایش جمیعت کار همه افراد عملاً در کارخانه‌ها ناممکن و کارخانه‌های شهرهای این جزیره نمی‌تواند پاسخگوی جمیعت روزافزون جاوه باشد. اگرچه در جاوه از زمین به اندازه کافی برای زراعت استفاده می‌شود اما مردم جاوه جز برعچیزی برای خوردن ندارند و زندگی آنان با گذشته تفاوت چندانی ندارد.

دیگرگونی در کشاورزی تغییرات عمیقی را در بسیاری از کشورها پیدید آورده است اما هنوز هم مردم باید برای تأمین غذا و نیازهای خود به سختی کار کنند.

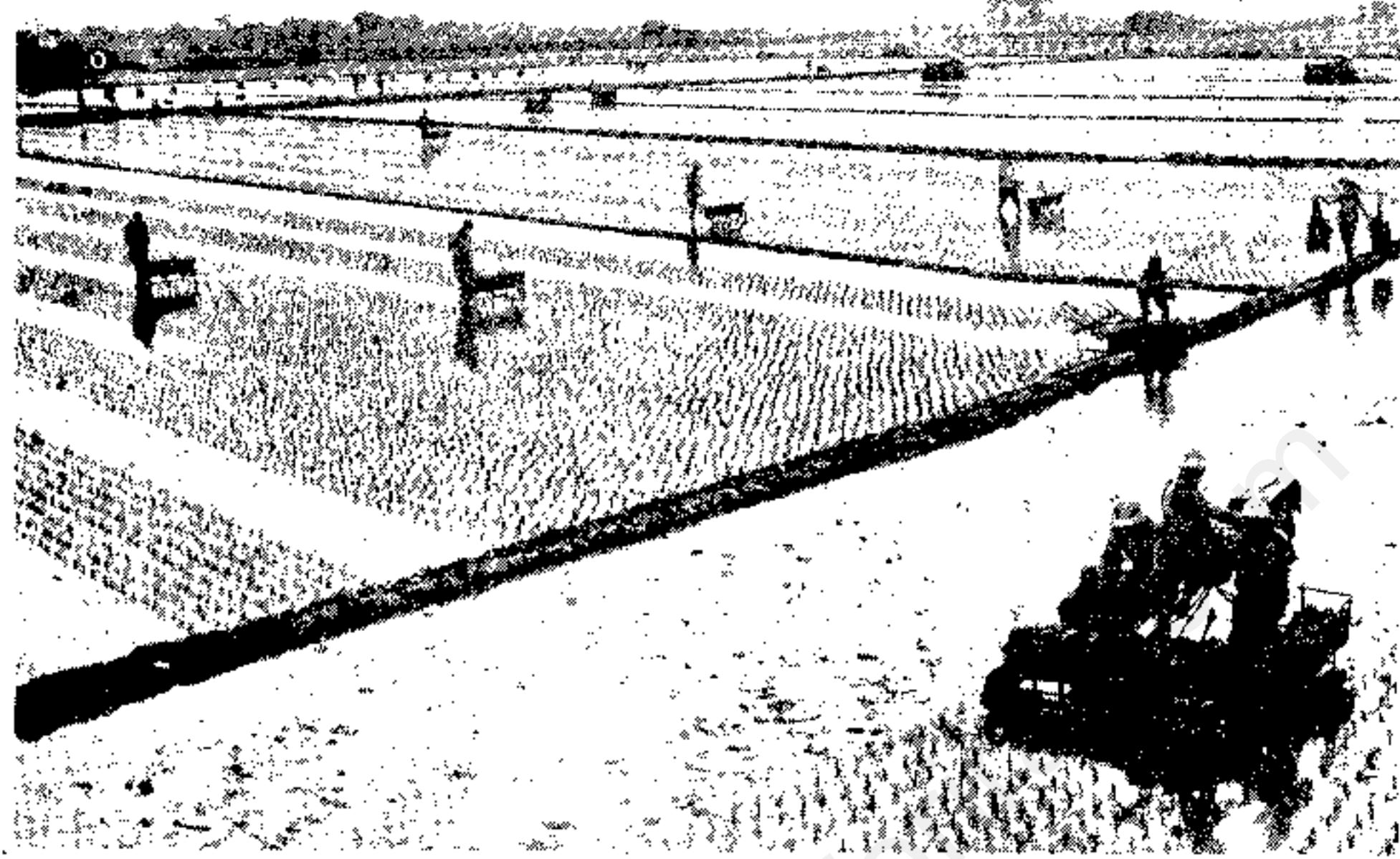
آبیاری

کشاورزی دهقانان اروپائی وابسته به بارانی است که مزارع آنان را آبیاری

متحد آمریکا، استرالیا، نیوزلند، آفریقای جنوبی و بعد اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی وژاپن به جای کار در مزارع به کار در کارخانه، اداره و فروشگاه‌ها پرداختند.

در این کشورها مردم برخلاف ۱۵۰ سال گذشته به گوشت و مواد غذایی بیش تر و متنوع تری دست یافتند. در قرن نوزدهم یک ایرلندی به هنگام فراوانی محصول روزانه یازده پاند (هر پاند برابر است با ۴۵۳ و ۵۹ گرم) سبب زمینی و به هنگام کمبود محصول چهار پاند سبب زمینی مصرف می‌کرد. حال بسیاری از مردم ایرلند از غذاهای متنوع بسته‌بندی شده، بخ زده و تازه وارداتی از قاره‌های دیگر استفاده می‌کنند. اکنون ایرلندی‌ها سالم‌تر از گذشته و بهتر از مردمی که چیزی برای خوردن ندازند کار می‌کنند.

در سال‌های اخیر جمیعت جزیره جاوه به سبب فراوانی محصول برنج

یک گُمون کشت برونچ در چین. در این مزارع نشای برونچ با ماشین نشا ساخت چین انجام می‌گیرد

کاربرد اکتشافات علمی و صنعتی در کشاورزی

با پیشرفت صنعت ماشین و از آن جمله تراکتور و کمباین در خدمت پیشرفت کشاورزی قرار گرفت. همراه با پیشرفت صنعت پژوهش‌های علمی دانشمندان موجب پیدائی انواع تازه گندم و برونچ و ازدیاد تولید و نیز مواد شیمیائی شد که با به کار بردن آن علف‌های هرزه و حشرات موزی مزارع نابود می‌شوند.

یک نمونه از انواع جدید گندم در قسمت‌هایی از هند با موفقیت کشت شد و موجب پیدائی تحولی گردید که به انقلاب سبز مشهور است. کشاورزی علمی به آبیاری منظم و کود شیمیائی نیاز دارد و برای این کار دهقانان به بول کافی و اندکی

می‌کند. تا هی در برخی از مناطق خشک ازوپا تشویش برای آبیاری دهقانان را آزار می‌دهد اما غالباً نزول باران برای باروری زمین کافی است. در بسیاری از مناطق جهان نزول باران اندک است یا نزول باران سیل آسا و تنها یک بار در سال باران می‌بارد. در اکثر مناطق حاره و مناطق خشک جهان دهقانان با ایجاد آبراهه، چاه، (قنات)، آب انبار یا کanal و سدهایی که توسط دولت ایجاد می‌شود مزارع خود را آبیاری می‌کنند. هند، (ایران و بسیاری از کشورهای آسیائی و آفریقائی) برای آبیاری زمین ناچار به هدایت آب مزارع اند و بدین دلیل در هند (و مناطقی از این قبیل) از گذشته مردم به حفر کanal‌های بزرگ و کوچک پرداخته‌اند. با تأمین آب منظم کشاورزی میسر می‌شود (س ۱۳).

کشاورزی و کار گروهی

برای تولید بیشتری کی از روش‌های مفید کشاورزی همکاری دهقانان با یکدیگر در جهت انجام کارهای گروهی است (س ۱۵)؛ با این روش دهقانان طرح‌های مشترک و کار در مزرعه را با کار گروهی، استفاده از ماشین‌ها و وسائل کار و انبار اشتراکی و خرید و فروش کالا به صورت تعاقنی به‌اجرا در می‌آورند. دانمارک با به‌کار بستن این روش به‌یک کشور پیشرفت‌ده زمینه دامداری تبدیل شد. در برخی از کشورها دولت، دهقانان را به‌جای کار در مزارع انفرادی و کوچک به‌کار گروهی تشویق می‌کند و از آن جمله اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی بعد از انقلاب سال ۱۹۱۷ با به‌کار بستن روش کار گروهی در کشاورزی به‌پیشرفت‌های بسیار بزرگی دست یافته است. در چین نیز در سال‌های اخیر و بعد از انقلاب چین (نگاه کنید به انقلاب چین و مائوتسه تونگ از همین مجموعه) با ایجاد کمون‌های بزرگ کشاورزی و برناهمریزی کشت و برداشت گروهی این کشور از قحط سالی و گرسنگی‌های وحشتناک گذشته نجات یافته است.

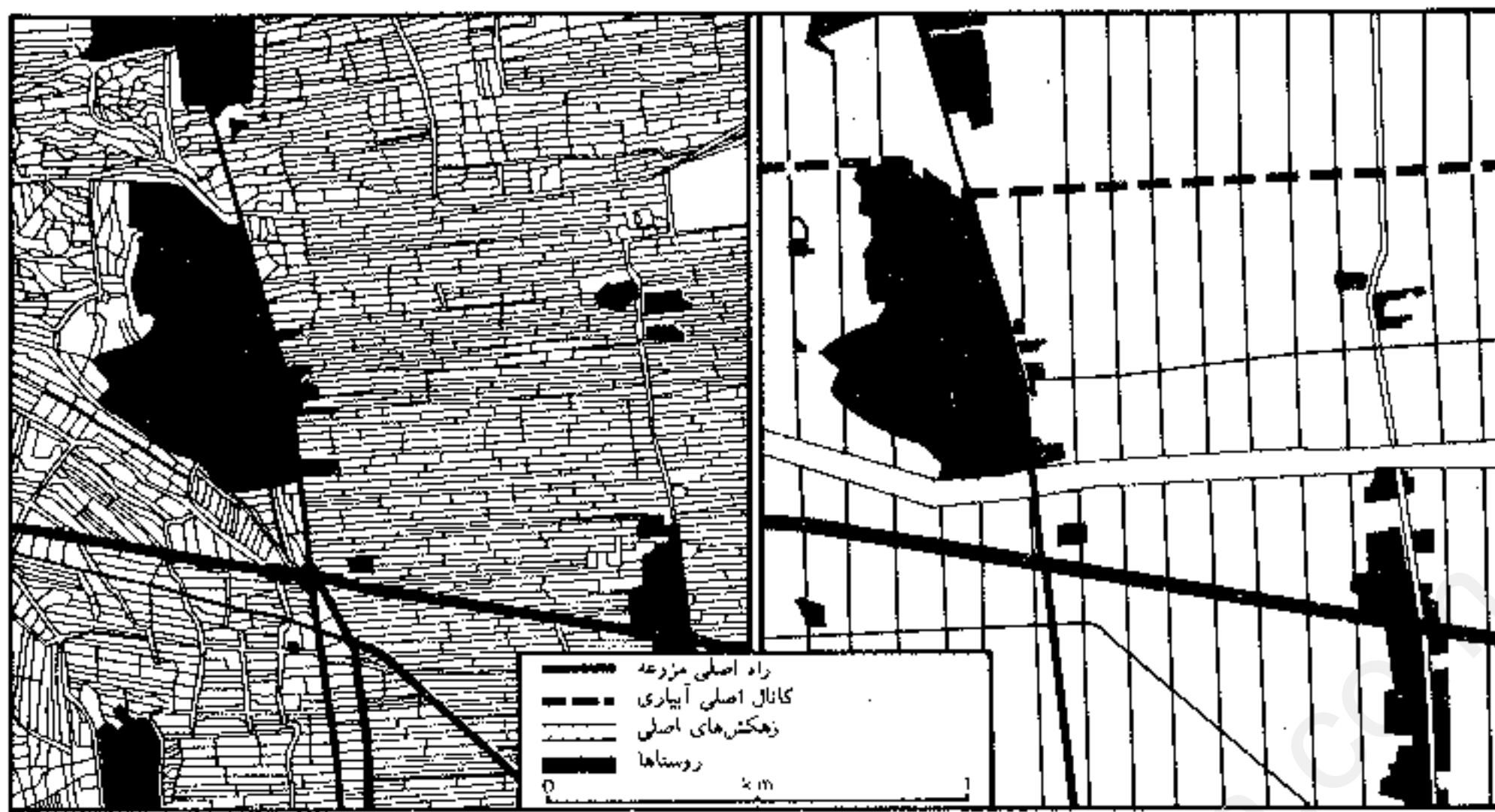
تخصص و کشت یک یا دو محصول خاص:

در برخی از کشورها دهقانان با توجه به شرایط اقلیمی سرزمین خود تنها به کشت یک یا دو نوع محصول می‌پردازند (س ۱۶) و با فروش این محصولات مواد غذائی را که در این مناطق کشت نمی‌شود خریداری می‌نمایند. چای از تولیدات ویژه سریلانکا

دانش علمی نیاز دارند که باید آن‌ها را تأمین کرد.

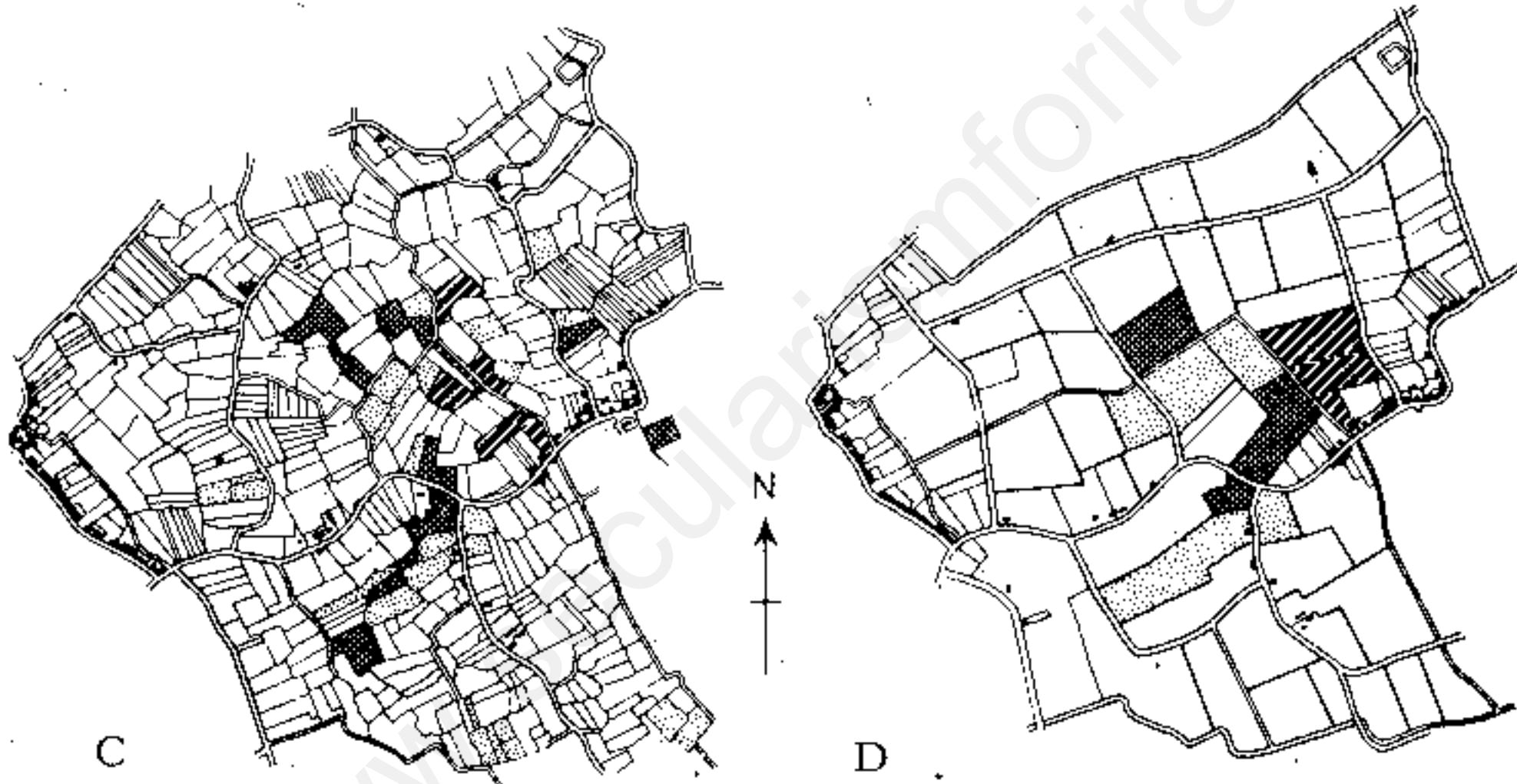
ژاپن توانسته است همانند اروپا از یک کشور کشاورزی به‌یک کشور صنعتی یعنی سرزمینی که مردم آن بیشتر در کارخانه‌ها کار و در شهرها زندگی می‌کنند تبدیل شود. اگرچه در سال‌های اخیر جمعیت ژاپن به سرعت افزایش یافته است اما با استفاده از کود شیمیائی و دانه‌های مرغوب (اصلاح بذر) غذای مورد نیاز مردم نیز تأمین شده است. در ژاپن دهقانان ژاپنی برخلاف آمریکا از تراکتور و کمباین زیاد استفاده نمی‌کنند و این بدان سبب است که مزارع ژاپن غالباً کوچک و سرزمین آن کوهستانی است و در چنین شرایطی استفاده از نیروی انسانی از بهترین روش‌ها است (س ۱۴). ژاپن در سال‌های اخیر شروع به ساختن تراکتورهای کوچکی کرده است که مناسب مزارع کوچک و سرزمین ژاپن است و می‌تواند کشاورزان ژاپنی را در شخم زدن زمین‌ها یاری دهد.

گاهی اگر همه جنبه‌های کار در کشاورزی علمی مورد توجه قرار نگیرد این نوع از کشاورزی در عمل با مشکلاتی مواجه می‌شود؛ از آن جمله، در سال ۱۹۵۰ بریتانیا کوشید با کشت بادام زمینی در آفریقای شرقی و به‌کار گرفتن تراکتور و پیشرفت‌های علمی تحولی در کشاورزی این منطقه ایجاد کند. از آنجا که در این طرح شرایط اقلیمی آفریقای شرقی مورد توجه قرار نگرفته بود به‌سبب نبودن راه عبور تراکتور، نبودن انبار سوخت و تعمیرگاه کافی این طرح در عمل با شکست مواجه شد و تراکتورهایی که به آفریقای شرقی حمل شد درحال پوسیدن است.

A

B

C

D

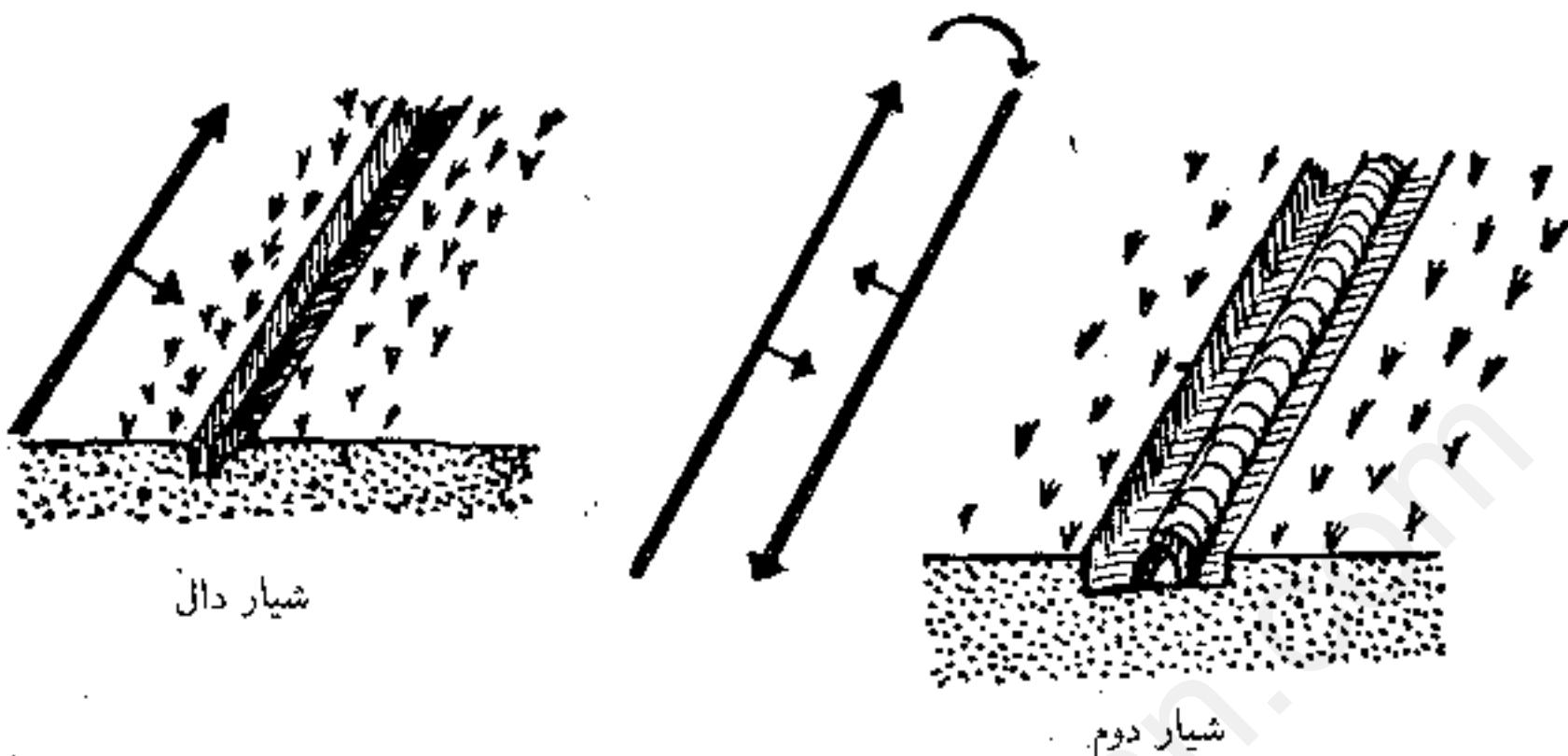
دو نمونه از ادغام (یک پارچه کردن) زمین‌های زراعی یعنی مزارع کوچک و تبدیل آن‌ها به مزارع بزرگ‌تر و مفید: نمونه‌های A و C نشان‌دهنده زمین‌های زراعی کوچک در تایوان (A) و هلند (C) و نمونه‌های B و D نشان‌دهنده همین زمین‌ها بعد از ادغام و یکپارچه کردن و تبدیل آن‌ها به مزارع مفید و بزرگ‌تر است.

غنا ممکن است بتواند تولید کاکائو را در یک سال دو برابر کند اما از آنجا که قیمت این محصول به میزان تقاضای خرید بستگی دارد گاهی با پائین آمدن نرخ کاکائو این کشور ممکن است حتی درآمدش از فروش کاکائو در همان سال به نصف درآمد

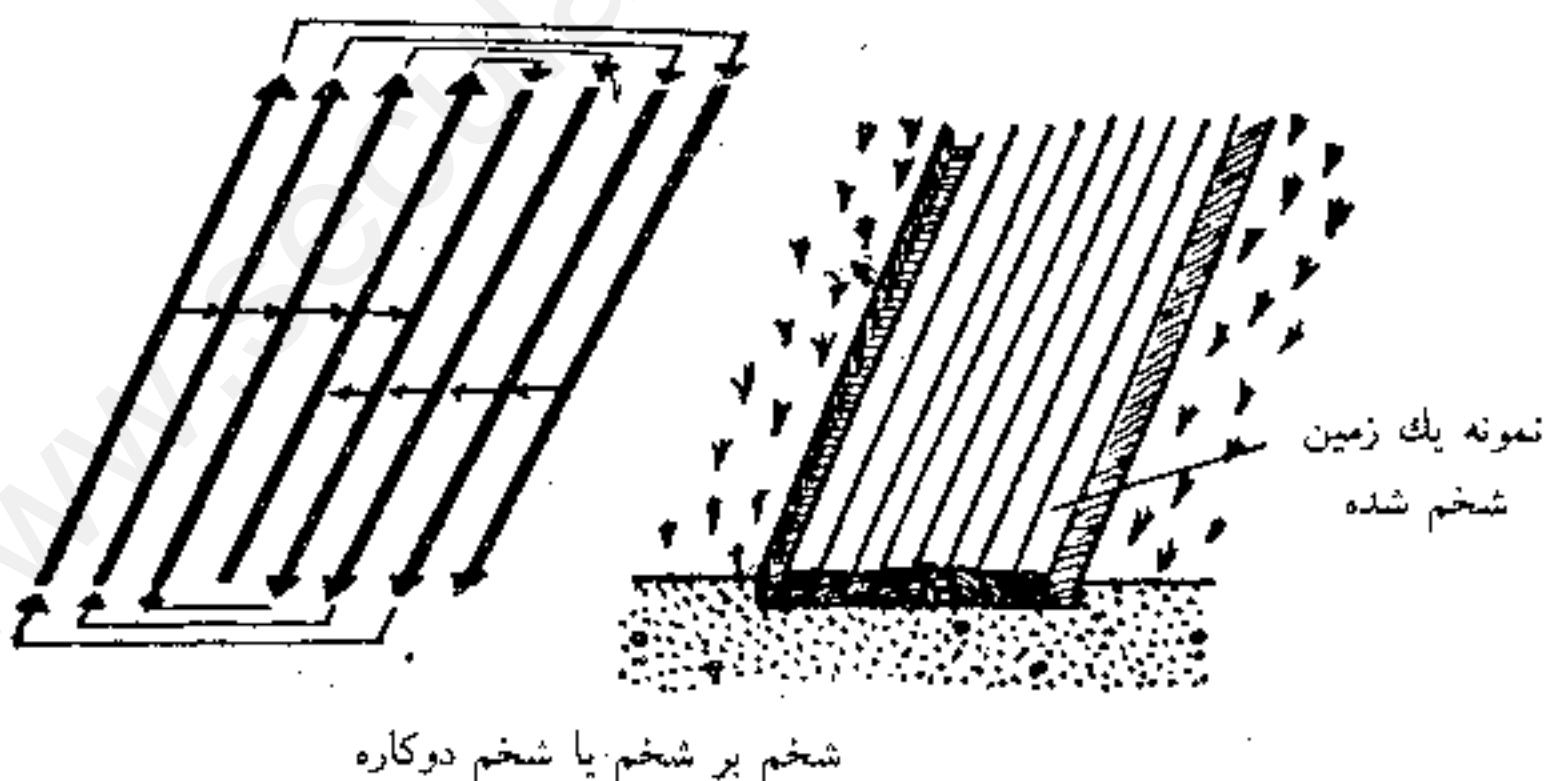
(سیلان)، هند (وچین)، شکر از تولیدات عمده کارائیب، کائوچو از تولیدات اصلی مالزیا و (کاکائو از محصولات عمده ونزوئلا) است. مشکل اساسی این کشورها تغییر مدام نرخ این محصولات در بازار و گاه کم شدن بازار تقاضا است؛ از آن جمله

چگونه زمین را باید شخم زد

۲۲. سراسر طول زمین را برای اولین بار شخم بزنید و شیاری در زمین ایجاد کنید.

با رسیدن به انتهای زمین برای دومین بار همان شیار را مانند شیار اول شخم بزنید. این نوع از شخم زدن را شخم دو کاره یا شخم بر شخم می‌گویند. اگر طول مزرعه زیاد است می‌توانید با رسیدن به میانه زمین در جهتی، که شخم کرده‌اید برگردید و با این کار سرعت کار را زیادتر نمائید.

شخم بر شخم یا شخم دوکاره

تصویر و ترجمه یک صفحه از کتاب انتشارات سازمان ملل برای آموزش کشاورزی به کشاورزان آفریقا

کشت زمین‌های بایر
حال در سرزمین‌های مختلف کمتر
کشوری را می‌توان یافت که همانند اروپا
زمین‌های بایر را بهزیر کشت در نیاورده

سال گذشته کاهش یابد. به علاوه باید توجه
داشت که کشت تک محصولی با رواج آفات
نباتی یا خشکسالی در یک سال اقتصاد
کشور تولیدکننده را تقریباً فلنج می‌سازد.

مشکلات دیگر

گاهی راه و رسم زندگی مردم برخی از کشورها مشکلات خاصی را در راه پیشرفت آنان ایجاد می‌نماید. در برخی از سرزمین‌ها مردم به گله‌داری و پرورش گله‌های بز و گوسفند اشتغال دارند؛ این گله‌دارها غالباً مردمانی مغرور و دهقانان را تحقیر می‌کنند و هر چه میزان ثروت و تعداد دام‌های آنان زیادتر می‌شود ایجاد تغییر در راه و روال زندگانی آنان مشکل‌تر می‌شود. در این سرزمین‌ها جمعیت کشور و تعداد دام‌ها افزایش می‌ناید و با چرای نامناسب دام‌ها زمین‌های زراعی به تدریج به صحراء و زمین‌های خشک تبدیل می‌شود.

خوک یکی از حیواناتی است که نگهداری آن آسان‌تر و گوشت آن ارزان‌تر تمام می‌شود اما در کشورهای اسلامی و یهودی خوردن گوشت خوک حرام است و در هند نیز بسیاری از مردم گوشت گاو را (که نگهداری آن کم‌تر مزارع را آسیب می‌رساند) نمی‌خورند.

در این زمینه مشکل‌ترین مسائل رشد روزافزون جمعیت است. در بسیاری از کشورها افزایش تولید با افزایش وتولد دهان‌های جدید و در نتیجه بدی تغذیه همراه است. دانشمندان در این اندیشه‌اند که با کشف راه‌های نو و از آن جمله دست‌بابی به منابع غذائی دریائی میزان تولید مواد غذائی را افزایش دهند. سازمان‌هایی چون سازمان خواربار جهانی سازمان ملل تلاش می‌کنند تا با آموزش کشاورزی درست به دهقانان، مردم سرزمین‌های فقیر را از گرسنگی نجات دهند (س ۱۹).

متأسفانه برخی از داروهای مواد شیمیائی که برای دفع آفات نباتات

باشد. زمین‌های سیبری در اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و منچوری در چین با وجود سرمای شدید این سرزمین‌های شمالی در مدتی طولانی از سال مورد بهره‌برداری قرار می‌گیرد و برای کشت در این مناطق ازانواع جدید گندم، سویا و ارزن که در چنین شرایطی مقاومت دارند استفاده می‌شود.

دیگر گونی در مالکیت زمین

در کشورهای اسلامی بدان سبب که بعد از مرگ مالک زمین، زمین زراعی او بین وراث او تقسیم می‌شود دیگر گونی در نظام مالکیت بسیار مشکل است. در برخی از کشورهای غیر مسلمان نیز سنت به میراث گذاردن زمین رایج است و این ویژگی سبب می‌شود که مزارع پیوسته کوچک و کوچک‌تر و کشت آن مشکل‌تر شود. در برخی از کشورها نیز زمین به شکل غیر عادلانه‌ئی از آن افراد اندکی است که از این راه تولید مواد غذائی مورد نیاز مردم را کنترل می‌کنند (س ۱۷). در ایران مسأله تقسیم زمین بین دهقانان و محدود کردن مالکیت بزرگ برای تولید بیش‌تر از محدوده تصویب قانون (و هیاهو و فریب دادن دهقانان) تجاوز نکرده است. (س ۱۷ و ۱۸) (اشارة به اصلاحات ارضی دستگاه ستم شاهی است).

در برخی از کشورها به سبب پراکندگی زمین‌های قابل کشت و کوچک بودن مزارع استفاده از تراکتور برای شخم زدن زمین عملاً ناممکن است و در این گونه از کشورها تلاش بر این است که با فروختن مزارع به دولت و ایجاد مزارع بزرگ‌تر این مشکل حل شود.

می‌توان همراه با تلاش برای صنعتی شدن کشور یا به کاربستن روش‌های زیر به تجدید حیات کشاورزی ایران پرداخت:

۱. تشویق روستائیان به بازگشت به روستاهای فراهم کردن امکانات زندگی بهتر در روستاهای.

۲. اجرای اصلاحات ارضی واقعی و تأمین زمین و وسائل کار برای روستائیان.

۳. یک کاسه کردن زمین‌های چند روستا و تشویق روستائیان به کار گروهی در مزارع و ایجاد تعاونی‌های زراعی و کمک دولت برای تأمین احتیاجات و خرید فرآورده‌های کشاورزی.

۴. تشویق روستائیان به ایجاد تعاونی‌های بزرگ و شرکت این تعاونی‌های متشكل از چند شرکت تعاونی در انجام طرح‌های مشترک از قبیل ایجاد راه‌های مناسب، ایجاد قنات و لایروبی قنات‌های کهنه، کانال‌کشی، ایجاد سد و آب‌بند، خرید وسائل ماشینی نو و مکانیزه کردن کشاورزی با کمک دولت و ارائه طرح‌های مفید.

۵. تشکیل شوراهای مردمی برای حل مشکلات منطقه‌ئی.

۶. تأمین نیازهای بهداشتی و اجتماعی از قبیل درمانگاه، مدرسه، حمام، مسجد، آب لوله‌کشی و تعمیرگاه تراکتور و غیره.

۷. تشکیل مراکز خاکشناسی برای چند روستا و تأمین کود و بذر مناسب برای کشت.

۸. سوادآموزی حرفه‌ئی برای آموزش روش‌های درست کشاورزی و دامداری. [۱]

صرف می‌شوند مشکلات جدیدی را از قبیل مرگ پرندگان و حشراتی که مضر نیستند و آلودگی دریاها و رودها را پدید آورده است. تزریق دارو و خوراندن آن به جوجه، گاو و خوک برای نجات آنان از بیماری موجب ورود این داروها به خون آن‌ها و در نتیجه آسیب رسیدن به انسان است. تراکتورهای سنگین خاک را سفت می‌کنند و با ادامه کار با این ماشین‌های سنگین امکان نفوذ آب در مزرعه و ریشه زدن گیاه از میان می‌رود. حال انسان دریافته است که اکتشافات علمی اگرچه در بسیاری از زمینه‌ها به انسان کمک می‌کند اما مشکلات تازه‌ئی را نیز به وجود می‌آورد.

حال با توجه به سیاره زمین به عنوان محل زندگانی انسان پرسشی به وجود می‌آید که: آیا زمین می‌تواند غذای مورد نیاز ساکنان خود را تأمین نماید؟ برای انسان‌های دوران کهن روی آوردن از شکار به کشاورزی (نگاه کنید به انسان و غذا از همین مجموعه) بسیاری از مشکلات زیستن انسان را حل کرد اما، آیا انقلاب کشاورزی که مشکل تأمین غذا برای اروپائیان را حل کرده است می‌تواند مشکل همه ساکنان زمین را نیز حل نماید؟

[از کشاورزی و انقلاب کشاورزی سخن گفتیم کشور ما ایران اگرچه سرزمین کم آبی است اما به علت تنوع خاک و دگرگونی آب و هوای در مناطق مختلف آن از امکانات خاصی برای کشاورزی برخوردار است. متأسفانه طی هزاران سال به سبب تسلط قدرتمندان و استثمار دهقانان از امکانات موجود بهره‌برداری نشده و

سنده

کمیابی سبب زمینی در ایرلند از نامه کاپیتان وینه به هیأت مدیره بعد از ملاقات رئیس حومه کلیر در ۱۸۴۶ دسامبر ۲۴

امروز برای آشنائی با وضع ساکنان اطراف کلیسا بخش بهاین منطقه رفتم. اگرچه افرادی را که دیدم بسیار اندک بود اما باید بگویم که با دیدار رنج‌های مردم و مخصوصاً زنان و کودکانی که در مزارع شلغم پراکنده بودند و مانند حیوانات قحطی‌زده شلغم‌های خام را می‌بلعیدند بهشت خویشتن‌داری را از دست دادم. مادران نیمه عربیان در برف و باران می‌لرزیدند و در حالی که بچه‌های آنان از گرسنگی جیغ می‌کشیدند نومیدانه فریاد می‌زدند. من می‌توانم همه چیز را تحمل کنم اما تحمل این رنج‌ها و درمان‌گی مردم از عهده من خارج است.

سنده

قحطی در هند از گزارشات یک بازرگان هلندی از قحطی سال ۱۶۳۰ در مدرس

چندان باران تبارید که دانه‌های کشت شده در خاک گم شد و همه گیاهان خشکیدند. گاوها از بی‌آبی مردند. بوی لاشه مردگان در شهرها، روستاهای جاده‌ها رفت و آمد را ناممکن می‌ساخت. مردم لاشه جانوران مرده را می‌خورند و گروهی با ناامیدی در جستجوی استخوان‌های دم خورده سگان بودند. با رواج بیشتر قحطی مردم شهرها و روستاهای را رها کردند و آواره شدند. همه چیز از قحطی سخن می‌گفت چشم‌ها در کاسه سر گود افتاده، لم‌ها پوشیده از لجن، پوست تن مردمان خشکیده و تن‌های شان استخوان نهاده شده بود. وقتی یکی از گرسنگی به زمین می‌افتد و در حال مردن بود دیگری از گرسنگی گریه می‌کرد و زوزه می‌کشد. مردها زنان و فرزندان خود را رها کردند. زنان خود را به عنوان کنیز می‌فروختند. مادران کودکان خود را می‌فروختند....

سنده

آزادی سرف‌ها آزادی و معافیت از پرداخت دیون رعایای یکی از زمینداران فرانسوی به‌سبب شیوع بیماری طاعون.

می‌دانیم که ساکنان تیول ما در شهرک بوکسیول واقع در بورگاندی مالیات، حق شخم و عوارض دیگر را که به‌ما مدبون هستند پرداخته‌اند. از تعداد ساکنان این منطقه به‌سبب شیوع بیماری طاعون مدام کاسته می‌شود و تعداد خانوارهای آنان از بیش از پنجاه تا شصت خانوار به‌ده خانوار تقلیل یافته است. ساکنان بوکسیول متواضع‌انه تمبا دارند که به‌سبب شیوع بیماری، از دست دادن مایملک خود و ویرانی خانه‌ها در جنگ با دشمنان ما، و نیز آواره شدن روزافزون مردم از این منطقه از پرداخت دیون گذشته معاف شوند. با عنایت به‌این بلایا و ویرانی خانه‌های بوکسیول توسط ساکنان قبلی و گدایان، ساکنان باقیمانده و وراث آنان مگر در مواردی که خود آنان بخواهند از پرداخت دیون قبلی معاف خواهند بود؛ به علاوه ما آنان را آزاد کردیم و همیشه آزاد خواهند بود. وراث مردگان و اعقاب آنان در بوکسیول به شرط پرداخت اجاره و دیون سالانه از پرداخت دیون مردگان معاف خواهند بود. این سنده مربوط به شهرک نامبرده و سال بخشش سال ۱۳۶۱ (میلادی) است.

سنده

حصار کشی از گزارش ارتوور یانگ وزیر کشاورزی در سال ۱۷۹۳

نوزده حصار از بیست حصار (ایجاد شده در اطراف زمین‌های زراعی) خانواده‌های فقیر را به سختی آسیب رسانیده است... آقای فوستر از اهالی نور ویج که مأمور حصارکشی است گزارش می‌دهد که این حصارها تأثیر بسیار بدی در وضع عمومی خانواده‌های فقیر نهاده است. فوستر از این که در آزار دوهزار نفر از مردم فقیر یعنی در حدود دویست خانوار از دهقانان آن بخش همکاری نموده اظهار تأسف کرده است... شاید هر یک از این دهقانان فقیر بگویند که: «ممکن است که پارلمان حافظ دارائی مردم باشد اما آنچه من می‌دانم این است که من یک ماده گاو داشتم و یکی از قوانین پارلمان آن را از من گرفته است» و گفته آنان حقیقتی است.

سنده

مهاجرت از نوشته سر جیمز کادین با آرزوی مهاجرت کارگران کشاورز اضافی، ۱۸۰۱

مسئله این بود که چگونه می‌توان با صرفهジョئی از هزینه‌های اضافی کاست. زندگی یک کارگر و مخارج روزانه او نمونه ارزشمندی برای ما بود. این کارگر کشاورز پیش از خوردن صبحانه کارش را شروع می‌کرد و تا وقتی اسب‌ها پیش خسته می‌شدند کار می‌کرد، بعد شروع می‌کرد به خوردن صبحانه و صبحانه او عبارت از مقداری آرد و اندکی کره بود که آرد را با کمک آب کتری فرو می‌داد. ناهار این کارگران بسیار ساده است و تنها عبارت از تکه‌ئی نان با آب است و اگر کارگری زن و بچه نداشته باشد تکه‌ئی پنیر هم به این غذا اضافه می‌کند. شام این کارگران را بعد از آنکه غروب خسته به خانه بر می‌گردند چند سبب‌زمینی پخته و تکه کوچکی از گوشت خوک تشکیل می‌دهد و تازه این غذای کارگرانی است که وضع بهتری از دیگران دارند و شام بسیاری از کارگران تنها تکه‌ئی نان و مقداری آب است. از سوی دیگر نیروی بدنی و سلامت این کارگران متناسب با غذائی است که می‌خورند و غالباً بیمار و ناتوان و با کارگران کشاورز ایالات شمالی و میانه که خوب تغذیه می‌شوند قابل مقایسه نیستند. این کارگران مزه آبجورا فقط هنگام وجود زمین کردن زمین می‌چشند و در این روزها مباشر به آن‌ها کمی آبجو می‌دهد. اینجا گاهی زمین را به دهقان می‌دهند تا در آن سبب‌زمینی کشت کند و محصول آن را در برابر تأمین سوخت خانه مالک زمین برداشت نماید. در اینجا درخت و جنگل نیست و سوخت بسیار چیز گرانبهائی است.

در اینجا دهقانان و کارگران هر دو از زیادی کارگر رنج می‌برند. ما کارگران را به مهاجرت تشویق می‌کنیم و امیدواریم که با این کار، کارگران اضافی مهاجرت کنند و کارگران مفید بمانند.

سنده

شخم مرغزار از خاطرات کودکی یک پیرزن از مرغزارهای کشت نشده داکوتا در سال ۱۸۸۰

بهار فرا رسیده بود و نسیم گرم بهاری همه چیز را به هیجان می‌آورد. پا کلوخ‌های مرغزار را خرد می‌کرد و پت و پتی خیش را می‌کشیدند. کلوخ‌ها خیلی سفت و از توده‌ئی از زیشه‌های علف

پوشیده شده بود. پت و پتی به آرامی خیش را می کشیدند و زمین تکه تکه می شد. علف های خشکیده ضخیم و بلند و محکم به کلوخ ها چسبیده بود. جائی را که پا شخم می زد. تا آن وقت شخم نشده و ریشه های علف کار شخم کردن را مشکل می کرد.

پا، پت و پتی با تمام قدرت کار می کردند. پا می گفت «سبب زمینی و ذرت بالاخره جای خود را باز می کنند و علف ها می پوستند و یکی دو سال بعد زمین خوبی خواهیم داشت.» زمین خوبی بود، زمین پر باری که نه درختی داشت و نه خرسنگی و فقط باید روی آن کار می کردیم.

پا زمین را شیار می زد و از کیسه ذرتی که به کمرش بسته بود دانه ها را در شیار پشت نوک خیش قرار می داد و با حرکت خیش مقداری خاک و علف پوسته روی دانه قرار می گرفت. بوته های ذرت سرانجام از میان ریشه های بهم پیچیده راه خود را پیدا می کرد و زمین به یک مزرعه ذرت خوب تبدیل می شد.

سنند ۷

کوچ گله در آمریکای قرن نوزدهم از گزارش یک گاوبان درباره کوچ گله از تگزاس به مونتنا در سال ۱۸۹۰

برای تأمین یک میلیون پاند گوشت مورد قرارداد باید یک هزار رأس ماده گاو سه و چهار ساله و دو هزار رأس ورزاز چهار پنج ساله را کوچ می دادیم. مباشر ما برای رعایت احتیاط و جبران گاوهایی که ممکن بود در مسیر کوچ گم شوند پنجاه ماده گاو و پنجاه ورزاز را هم به این تعداد اضافه کرد و بدین ترتیب گله ما در شروع کوچ ۳۱۰۰ رأس می شد... صبح روز اول آوریل ۱۸۸۲ گله را گردآوری کردیم و کوچ ما به طرف مونتنا و به مقصد مرکز دامداری پاسیاه آغاز شد. طول گله در حدود $\frac{3}{4}$ مایل بود و در هر سمت گله شش مرد گله را که در پستی و بلندی راه به شکل یک حلزون بود هدایت می کرد. پیش ایش گله دو سوار کار پیشناز اسب می تاختند و گله را هدایت می کردند. گله در پشت سر پیشنازها شبیه سپاهی بزرگ بود که در یک مراسم سان شرکت کرده باشد. مسیر اولیه حرکت ما به سوی شمال و به جانب دو پورشگاه بزرگ تگزاس یعنی دامپوری رانینگ ولاورل لیف و در این مراکز بود که گاوها را همانند چهار مرکز دامپوری لون استار داغ می زدند. یک هفته تمام ما از داخل چراگاه های این دو مرکز می گذشتیم و با رسیدن به دامپوری سانتاگر ترو د متوجه شدیم که در هر یک از سه جاده مسیر کوچ ما بیش از سه هزار گاو داغ خورده در حال کوچ بودند و چهار گله دیگر را هم باید داغ می زدند.

سنند ۸

مرغزارهای آبی از کتاب مساحی و پیشرفت اثر سرانتونی فیتزهربرت ۱۵۲۵

روش دیگر عمل آوردن مرغزارها این است که سیلاپ ها را از زمان شروع رشد علف تا ماه دوم بهار و پیش از فصل علف چینی به مرغزار هدایت کنیم. این کار موجب رشد بیشتر علف و هدایت خاک نرم به مرغزار و پرشدن جاهای پست زمین می شود. هر نوع آبیاری مرغزار به رشد علف کمک می کند و بهترین آب برای آبیاری آبی است. که از داخل شهرها می گذرد و زباله های آن کود مناسبی برای رشد علف ها است. از ماه دوم بهار تا زمان شروع علف چینی و گردآوری علف خشک از آبیاری

مرغزار باید خودداری کرد و هر زابه‌ها را به دلائل متعدد باید به مسیرهای دیگر هدایت نمود.

سنند ۹

کود دادن زمین از گزارش کود دادن یک مزرعه اتن واقع در بلژیک شمالی در سال ۱۸۰۰

۸۰ گاری سرگین گاو به نرخ ۱ فلورین (واحد پول)

۵۰ گاری زباله خیابانی ۲ فلوزین

۲۰ گاری پشمکل گوسفتند ۵ فلورین

کود وارداتی از گمرک فرانسه شمالی در سال ۱۷۵۰:

۱۲۰ بار آشغال شهری

۱۶۰۰ گیلدر (سکه نقره هلندی) فضله کبوتر

۶۰۰ گیلدر کنچاره (تفاله بذرک)

۱۶۰۰ گاری خاکستر

۱۲۰۰ گاری خاک برگ

سنند ۱۰

تغییر کشت زمین از کتابی درباره زمین‌های زراعی بریتانیا اثر ویلیام مارشال در سال ۱۷۹۰

طرح‌های ذیل درباره تغییر کشت زمین از طریق کشت غلات و علوفه به صورت متناوب است... و کشت علوفه برای پرورش گوساله و تولید لبیات و به‌چرا واداشتن ماده گاوهای پیر و میش و بره در این زمین‌ها از ضروریات است.... بعد از ۶ یا هفت سال کشت علوفه در یک زمین باید زمین را شخم زد و در آن جو صحرائی کشت نمود و در نوبت بعد به کشت گندم پرداخت. بعد از کشت گندم باید کاه بن را در زمین رها کرد و بعد از یک زمستان آیش نهادن زمین مزرعه را به کشت جو و بعد علوفه اختصاص داد. اکنون باید دوباره زمین را برای یک دوره شش تا هفت ساله به کشت علوفه اختصاص داد و با چرای دام در آن زمین را برای کشت غلات دیگر آماده نمود.

سنند ۱۱

ارزش ماشین‌های جدید درو از گزارش مربوط به زمین‌های کوهستانی و جامعه کشاورزی ۱۸۶۴

علاوه بر صرفه‌جوئی در وقت با استفاده از ماشین در و هزینه خرمن کردن محصولات نیز کاهش می‌یابد... استفاده از ماشین در و فواید دیگری نیز دارد که نباید آن را نادیده گرفت. استفاده از ماشین در و موجب می‌شود که با کمک کارگران معمولی کار با دقت بیشتر انجام شود... با کوتاه بریدن کاه، سرعت در کار درو، سرعت در خشک شدن محصول و سرعت در خرمن کردن، محصول در زمانی کوتاه‌تر گردآوری می‌شود و در نتیجه می‌توان محصول را از شرایط بد جوی حفظ کرد و روش سنتی

کار را فراموش کرد.

اما... دهقان... باید بداند که ماشین درو یک وسیله کمکی است و باید در مواقعي که مزد کارگر سنگين است از آن استفاده کند و در مزارع کوچک استفاده از گاو و اسب به صرفه نزديک تر است. در مزارع کوچک برای جمع آوری محصولاتی که برداشت آنها با ماشین درو ممکن نیست باید از داس و وسائل سنتی استفاده کرد.

سندها

گندم آمریکائی از گزارش ر.ف. لی لند صاحب خطوط کشتی رانی لی لند و مالک ۳۰ کشتی بزرگ حمل و نقل مابین آمریکا، مدیترانه و بریتانیا درباره کشاورزی به یک کمیسیون انگلیسی با اتکای به تجارب شما به عنوان مالک کشتی های بزرگ تجارتی و با توجه به این که در این کشور به تجارت غلات و دام اشتغال دارید پرسش این است که برای انجام معامله با تجار آمریکائی به گفت و گو بپردازیم؟

به نظر من دهقانان انگلیسی در شرایط کنونی با مسائل مختلفی مواجه هستند و روز بروز مشکلات آنان بیشتر می شود. هر یک از خطوط آهنی که در آمریکا ایجاد می شود موجب افزایش کشتزارها و گسترش رقابت با دهقانان انگلیسی است. می دانید که ترخ حمل و نقل بسیار ناچیز است و فاصله شیکاگو تا لندن بهر حال دورتر از مسافت لندن از آبردهای نیست.

سندها

آبراهه و آبیاری توان دوان عضو کمیته ایالتی حزب کارگران در ایالت هونگ یین واقع در ویتنام شمالی از دیدار هوشی میان از منطقه سخن می گوید:

پانزدهم ژانویه ۱۹۵۸ رئیس جمهور ما هوشی میان از ایالت ما دیدار کرد. هو گفت که در ده سال گذشته این ایالت نه سال دچار خشکسالی بوده و به تشکیلات فوری و منظم آبیاری نیاز دارد. هو پیشنهاد کرد که برای رهائی از خشکسالی یک آبراهه چهار مایلی حفر نمائیم. اهالی روستاهای سه بخش را احضار کردیم و رئیس جمهور با بازدید مسیری که آبراهه باید در آنجا ایجاد می شد از مردم خواست که به حفر کanal بپردازند. حفر ۸۰,۰۰۰ متر مکعب زمین کanal دو ماه تمام به طول انجامید... در آغاز مردم به مفید بودن این طرح امید چندانی نداشتند و به همین دلیل هم سرعت کارها زیاد نبود... بعد از گشوده شدن آبراهه شالیزارهای دوسوی آبراهه در یکسال دوبار محصول داد و این آبراهه را کanal عمده نام نهادیم. مردم ترانه کوچکی برای این کanal می خوانند که چنین است:

زلال و رخسان است آب،

در کanal عمده هو

برنج و ذرت بارور و بارور تر

و روزهای گرسنگی شپری شده است.

بعد از این آبراهه دیگری را که پنج مایل طول داشت در بیست رور حفر کردیم... تازه این بار کارگران یک بخش در کندن کanal شرکت داشتند. با حل شدن مشکل کم آبی روستاهای جنوبی

به فکر جلوگیری از طغیان رودخانه و سیل افتادند. آب بندها و سدهای بسیاری ساخته شد و برداشت محصول کاملاً افزایش یافت.

سندي ۱۴

کشت برنج در يك روستاي زاپن از يك گزارش مربوط به سال ۱۹۳۰

در آغاز ماه مه خزانه‌های کشت برنج را آماده کردند. نخست زمین‌ها را به آب بستند، زمین‌ها را شخم زدند، شانه کشیدند و بعد با شن کش چوبی درشت هموار کردند. افراد هر خانواده با هم کار می‌کردند. چهل روز بعد از کشت شلتوك‌ها تبدیل به نشا شد و نشاها برای کشت آماده شد. در طی این چهل روز بچه‌ها یک یا دو بار به شکار حشرات پرداختند.

نشا برنج هر سال از مهم‌ترین کارها است. نشا کردن کاری دشوار است و یک شالیزار بزرگ به کارگران زیادی نیاز دارد. هنگام نشا همه به کار می‌پردازند و روستا متوجه به نظر می‌رسد و تنها بچه‌های خردسال و پیرزنان فرتوت در روستا می‌مانند. هنگام نشا هر کسی که می‌تواند کار کند به کار می‌پردازد.

اگرچه این کار بسیار مشکل است اما کار گروهی انجام می‌شد و حتی پسرهای ده تا پانزده ساله هم در کارها شرکت می‌کردند. گروهی از کارگران نشاها را از خزانه بیرون می‌آورند و دسته‌بندی می‌کردند و دیگران دسته‌های کوچک نشا را به شالیزار می‌برند تا آن‌ها را نشا کنند.

سندي ۱۵

تعاوني‌ها يك دهقان چيني از کار تعاوني در روستاي خود سخن می‌گويد. سال ۱۹۵۷

هنوز هم افراد بسیاری بودند که به کار اشتراکی تمایل نداشتند. تونگ یانگ - چن مدتی نگران زمینی بود که در داخل دره داشت. او نمی‌خواست این زمین را از دست بدهد؛ تا وقتی که دیگران با او حرف زدند و از او خواستند که نگران نباشد به این زمین فکر می‌کرد. تعاوني ما شامل یك گروه کار بود که به دو بخش تقسیم می‌شد و اگرچه هر بخش قسمت معینی از زمین‌ها را کشت می‌کرد اما هر دو با هم همکاری نزدیک داشتند.

در ماه فوریه ۱۹۵۶ م تعاوني کشاورزی شرق رخسان را تشکیل دادیم. بعد از این با شرکت تعاوني روستاهای وانگ چياکو و هو تو ما یك شرکت تعاوني مشترک تشکیل دادیم و دو هفته برای آن تبلیغ کردیم. در این تعاوني ما به اجرای اصول سوسیالیسم پرداختیم و اصل «سهم هر کس به اندازه کاری که انجام می‌دهد» را رعایت کردیم....

تونگ یانگ - چن هنوز هم نمی‌خواست زمینش را از دست بدهد اما ما زمین‌های خود را جزوی از سرمایه شرکت تعاوني کرده بودیم و می‌خواستیم که پرداخت بود به نسبت مالکیت زمین را لغو و سودهر کس را به اندازه کاری که انجام می‌داد بپردازیم. تونگ یانگ - چن گفت «من که چنین زمین خوبی در داخل دره دارم چرا باید آن را از دست بدhem من زمین خودم را حفظ می‌کنم و مانند کسانی که روی زمین‌های نامرغوب کار می‌کنند روی آن کار می‌کنم» بدین ترتیب همه به تدریج به کار پرداختند و تعاوني کشاورزی شرق رخسان تشکیل شد.

پروژه کاکائو در غنا گزیده از کتاب دکتر افریکانوس هورتون از نویسنده‌گان سیرالئون در سال ۱۸۵۹ درباره پیش‌بینی کشت کاکائو در غنا که کشت آن از سال ۱۸۸۰ در غنا آغاز شد.

مسئول کیوگاردن به تولید محصولات جدید کشاورزی در آفریقا علاقه بسیار داشت و می‌گفت که آفریقا استعداد پروژه بسیاری از محصولات تازه را دارد. نباتات ذیل ممکن است در آینده در آفریقا کشت شوند و ثروت فراوانی را برای آفریقا و مردم آن فراهم سازد؛ کاکائو یا درخت شکلات از درختانی است که در هند غربی و آمریکای مرکزی می‌روید و بیشک یکی از درختانی است که به سبب مناسب بودن آن برای کشت در مناطق کوهستانی آفریقا باید به کشت آن پرداخت. کاکائو در بازار دارای ارزش تجارتی فراوانی است و برای مردم این کشور یکی از بهترین و غنی‌ترین موادغذایی و نباتی است.

قدرت زمینداران بزرگ در فیلیپین از گفته‌های یک دهقان فیلیپینی به‌یک روزنامه‌نگار درباره اصلاحات ارضی سال ۱۹۶۳ و بیرون راندن آن‌ها از زمین‌های شان به‌دلیل پرداخت اجاره بر طبق قانون اصلاحات ارضی

تقاضای من و دوستانم این است که زمین‌های ما را به‌ما برگردانند. زمین‌های ما را گوبرنادور مالک ما سال گذشته از ما گرفت و یک‌سال است که زمینی برای کشت نداریم. ما نمی‌دانیم که بعد از این چکار باید بکنیم. حال ما زمین زراعی نداریم.... گوبرنادور سال گذشته حتی سهم ما را از آنچه که کشته بودیم گرفت و چیزی به‌ما نداد. آدم‌های گوبرنادور همه مسلح هستند و نصی‌توانیم با آن‌ها بجنگیم. اما حالا من بعد دوستانم می‌گوییم که باید با آنها جنگید. گوبرنادور... هنوز هم صاحب قدرت است. او زمین‌های فراوانی دارد و با اصلاحات ارضی هم موافق نیست. همه این بدبهختی‌ها را لوئیز مولینا به‌سر ما آورد. لوئیز مولینا به‌ما گفت که دولت اصلاحات ارضی را اجرا می‌کند و زمین‌مال کسی است که روی آن کشت می‌کند. او به‌ما گفت دولت زمین‌های گوبرنادور را می‌خرد و به‌ما می‌دهد. او گفت که قانون و دولت از ما حمایت می‌کند... او به‌ما گفت تنها کافی است سندها را امضاء کنیم و اصلاحات ارضی را قبول کنیم. آن‌ها به‌ما گفتند که شما تنها باید اجاره ناچیزی به گوبرنادور بپردازید... همه ما خوشحال بودیم. لوئیز مولینا به‌ما گفت که این قانون است، حقوق‌دان‌ها می‌شود، آن‌ها گفتند که قانون حامی مردم است نه حامی قدرتمندان.

بعد یک روز، او اخیر سال بود که پلیس به‌ما خبر داد که دعوا را باخته‌ایم و از آن به‌بعد ما دیگر لوئیز مولینا را ندیدیم. در دادگاه اصلاحات ارضی هم ما بازنده شدیم. کاردور وکیل هم کاری برای ما انجام نداد و به‌ما گفتند که او هم از آدم‌های گوبرنادور است. اگرچه مردان بزرگ برای ما کاری

نمی توانند انجام دهند اما من به خانه‌ام برمی‌گردم، بله من به زمینم برمی‌گردم، به خانه‌ام برمی‌گردم.

سند ۱۸

اصلاحات ارضی در ایران از گزارش سازمان ملل در سال ۱۹۶۶

اصول اصلاحات ارضی نیز مشکلات کشاورزان ایرانی را حل نکرد. نخست این که در این قانون تکلیف نفوذ اجتماعی و سیاسی زمینداران بزرگ مشخص نشده است. هیچ چیزی این مالکان را از نفوذ در چگونگی کشت و زرع در روستاهایی که قبل از این قانون به آنان تعلق داشته باز نمی‌دارد. در این قانون هنوز هم بهترین زمین‌ها - یا حتی همه زمین‌ها - به دوستان، خویشاوندان و نزدیکان آنان اختصاص یافته است. به علاوه، مالکین با داشتن حق انتخاب زمین، بهترین زمین‌های دهکده و منابع تهیه آب و زمین‌های پرآب و آباد را به خود اختصاص داده‌اند.

سند ۱۹

آموزش کشاورزان گزیده‌ئی از یک کتاب چاپ شده توسط سازمان خواربار و کشاورزی سازمان ملل متحد

از دیرباز برنج آبی در زمین‌های باتلاقی آفریقا کشت می‌شود در سواحل رودها و نهرهای آفریقا از گذشته برنج کشت می‌کردند. در این زمین‌ها با شروع طغیان رود یا آغاز فصل باران برنج کاری را آغاز می‌کردند و با فرونشستن آب و پایان فصل باران بخش مهمی از کشت باران انجام می‌شد....
میزان محصول این شالیزارها با نزول باران ارتباط دارد و روش کشت برنج همان روش سنتی است. با این روش تأمین آب مورد نیاز برنج ناممکن و دهقانان نمی‌توانند از مزارع خود به خوبی بهره بگیرند.

چگونه می‌توان شالیزار را بارور کرد
برای برداشت خوب برنج دهقان باید بتواند آبیاری زمین را کنترل کند....
خرانه مناسب ایجاد نماید
نشا کشت شده در خزانه مناسب برای نیشا کردن باشد
نشا را به موقع و در خط منظم نشا کرد....
از شالیزار با دقت مواظیت کرد
علف‌های هرز را وجین نمود. از کود استفاده کرد. آب کافی به برنج رسانید و برنج را از آفات حفظ کرد
درو را باید با دقت انجام داد و شلتونک‌ها را قبل از انبار کردن به خوبی خشک نمود.

زمینه ساخت مازنی

ردها ۳۰ دریال

www.GulfArts.com

